БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 129 (620)

3 ИЮЛЬ СЕШАНБА 1956 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Совет халқи КПСС XX съезди қарорларини амалга ошира бориб, Коммунистик партия раҳбарлигида мамлакат сиёсий, хўжалик ва маданий ҳаётининг ҳамма соҳаларида янги, катта муваффақиятларга эришмоқда. Совет кишилари Коммунистик партия атрофига яна ҳам маҳкам жипслашдилар ва XX съезд қўйган вазифаларни бажариш учун курашда юксак ижодий активлик кўрсатмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг қарори

ШАХСГА СИҒИНИШНИ ВА УНИНГ ОҚИБАТЛАРИНИ ТУГАТИШ ТЎҒРИСИДА

I.

КПСС Марказий Комитети шу нарсани мамнуният билан қайд қиладики, бутун партиямиз, бутун совет халқи, қардош коммунистик ва ишчи партиялар, социалистик мамлакатларнинг улуғ оиласидаги меҳнаткашлар, капиталистик ва мустамлака мамлакатларидаги миллион-миллион кишилар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси тарихий XX съездининг қарорларини тамомила маъқулладилар ва қизғин қувватладилар. Бунинг сабаби аёндир, чунки марксизм-ленинизмнинг ижодий тараққиётида янги давр очган партиянинг XX съезди ҳозирги халқаро ва ички аҳволни чуқур анализ қилди. Коммунистик партияни, бутун совет халқини коммунизм қуриш йўлида бундан буён олиб бориладиган курашнинг улуғвор плани билан қуроллантирди, янги уруш хавфининг олдини олиш йўлида, меҳнаткашларнинг манфаатлари йўлида ишчилар синфи барча партияларининг биргалашиб ҳаракат қилишлари учун янги перспективалар очиб берди.

Совет халқи Коммунистик партия раҳбарлиги остида КПСС XX съездининг қарорларини амалга ошира бориб, мамлакат сиёсий, хўжалик ва маданий ҳаётининг ҳамма соҳаларида янгидан-янги жуда катта муваффақиятларга эришмоқда. Совет кишилари Коммунистик партия теварагига янада маҳкам жипслашдилар ва XX съезд томонидан қўйилган вазифаларни бажариш учун курашда юксак ижодий активлик кўрсатмоқдалар.

Съезддан буён ўтган давр съезд қарорларининг халқаро коммунистик ва ишчи ҳаракати учун, барча прогрессив кучларнинг бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш йўлидаги кураши учун буюк ҳаётий кучга эга эканлигини ҳам кўрсатди. Социал тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши тўғрисида, ҳозирги даврда урушларнинг олдини олиш имкониятлари тўғрисида, мамлакатларнинг социализмга ўтиш формаларининг хилма-хиллиги ҳақида съезд томонидан илгари сурилган муҳим принципиал назарий қоидалар халқаро вазиятга самарали таъсир кўрсатмоқда, кескинликни юмшатишга, тинчлик ва демократия учун курашаётган барча кучларнинг биргалашиб ҳаракат қилишини мустаҳкамлашга, жаҳон социализм системасининг позицияларини янада мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда.

КПСС XX съездининг тарихий қарорлари совет кишиларига, халқ демократияси мамлакатларидаги ва бутун дунёдаги меҳнаткашларга зўр илҳом бағишлаб, уларнинг ижодий ташаббуси ва революцион ғайратини янада оширган бўлса, бу қарорлар ишчилар синфининг душманларини ваҳимага солиб қўйди ва ғазаблантирди. Тинчликни мустаҳкамлаш йўлидаги курашнинг КПСС XX съезди томонидан белгиланган улуғвор программасидан АҚШдаги ва бошқа баъзи капиталистик давлатлардаги реакцион доираларнинг ташвишга тушиб қолганликлари очиқдан-очиқ кўриниб турибди. Бу программа актив суратда ва изчиллик билан амалга оширила борган сари ана шу реакцион доираларнинг ташвиши тобора ортмоқда.

КПССнинг XX съездида партиямиз Марказий Комитети томонидан кўрсатиб ўтилган камчиликларни коммунизм ва социализм душманларининг зўр бериб рўкач қилаётганликларига сабаб нима? Улар партиянинг XX съездида илгари сурилган ва тинчлик, социализм ишининг, ишчилар синфи бирлигининг янгидан-янги муваффақиятлар қозониши учун йўл очиб берадиган а с о с и й масалалардан ишчилар синфининг ва ишчилар синфи партияларининг эътиборини четга тортмоқ учун шундай қилмоқдалар.

Партия XX съездининг қарорлари, Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсати АҚШдаги ва бошқа давлатлардаги империалистик доираларни саросимага солиб қўйди.

СССРнинг тинчликни таъминлаш ва давлатлар ўртасида, улардаги ижтимоий тузумнинг қандай бўлишидан қатъи назар, ҳамкорликни таъминлаш соҳасидаги дадил ва изчил ташқи сиёсатини дунёнинг барча мамлакатларидаги жуда кенг халқ оммаси қўллаб-қувватламоқда, бу сиёсат тинчликсевар давлатларнинг фронтини кенгайтирмоқда ва «совуқ муносабатлар уруши» сиёсатининг, ҳарбий блоклар тузиш ва зўр бериб қуролланиш сиёсатининг чуқур кризисига сабаб бўлмоқда. СССРда шахсга сиғинишга қарши олиб борилаётган кураш теварагида АҚШ даги империалистик доиралар ҳаммадан кўпроқ шовқин-сурон кўтараётганликлари тасодифий бир ҳол эмас. Шахсга сиғиниш билан боғлиқ бўлган салбий ҳодисаларнинг мавжудлиги уларнинг шу фактлардан фойдаланиб, социализмга қарши курашмоқлари учун қулайлик туғдирар эди. Бизнинг партиямиз шахсга сиғинишнинг оқибатларини дадиллик билан бартараф қилаётган ҳозирги пайтда, империалистлар буни мамлакатимизнинг коммунизм сари олға қараб қилаётган ҳаракатини тезлаштирадиган ва капитализмнинг позицияларини заифлаштирадиган бир фактор, деб ҳисобламоқдалар.

Капитализм идеологлари КПСС XX съезди қарорларининг буюк жозибадор кучини заифлаштиришга, бу қарорларнинг жуда кенг халқ оммасига таъсирини бўшаштиришга интилиб, социалистик дунё томонидан инсоният олдига қўйилаётган илғор ва илҳомбахш ғоялардан меҳнаткашларнинг эътиборини четга тортмоқ учун ҳар қандай ҳийла ва найранглар ишлатмоқдалар.

Кейинги вақтларда буржуа матбуоти советларга қарши туҳмат кампаниясини кучайтириб юборди. Реакцион доиралар И. В. Сталинга нисбатан бўлган ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси томонидан қораланган шахсга сиғиниш билан боғлиқ бўлган баъзи фактлардан ана шундай туҳмат кампанияси учун бир баҳона сифатида фойдаланишга уринмоқдалар. Шу кампаниянинг ташкилотчилари «сувни лойқатиш» учун, гап Совет мамлакатининг ҳаётида босиб ўтилган этап тўғрисида бораётганлиги фактини яшириш учун бутун кучларини сарф қилмоқдалар; улар Сталин вафотидан кейин ўтган йиллар ичида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукумати шахсга сиғинишнинг оқибатларини ғоят зўр сабот ва қатъият билан тугатиб келаётганликлари, тинчликни мустаҳкамлаш, коммунизм қуриш манфаатларини, кенг халқ оммасининг манфаатларини кўзлаб, янги вазифаларни муваффақиятли суратда амалга ошириб келаётганликлари тўғрисида индамай ўтишни ва ана шу ишларни бузиб кўрсатишни ҳам хоҳлайдилар.

Буржуазия идеологлари туҳматчилик кампаниясини авж олдириб, марксизм-ленинизм улуғ идеяларига доғ туширишга, меҳнаткашларнинг дунёда биринчи социализм мамлакати— СССРга бўлган ишончига путур етказишга, халқаро коммунистик ва ишчи ҳаракати сафларини пароканда қилишга яна беҳуда уринмоқдалар.

Тарих тажрибаси шуни кўрсатадики, халқаро пролетар бирлигининг душманлари коммунистик ва ишчи партияларнинг интернационал бирлигига путур етказиш учун, халқаро ишчи ҳаракати сафларини бузиш учун, социалистик лагерь кучларини заифлаштириш учун ўтмишда ўзлари қулай деб ҳисоблаган моментлардан кўп марта фойдаланган эдилар. Аммо, коммунистик ва ишчи партиялар социализм душманларининг ҳийла-найрангларини ҳар доим пайқаб келдилар, ўз сафларини янада маҳкам жипслаштириб, ўзларининг мустаҳкам сиёсий бирлигини, марксизм-ленинизм идеяларига қатъий садоқатларини намойиш қилиб келдилар.

Қардош коммунистик ва ишчи партиялар социализм душманларининг бу ҳийла-найрангини ҳам ўз вақтида пайқаб олдилар ва унга қаттиқ зарба бермоқдалар. Шу билан бирга, чет эллардаги баъзи дўстларимиз шахсга сиғиниш ва унинг оқибатлари тўғрисидаги масалани охиригача тўла-тўкис англаб олмаганликлари ва шахсга сиғиниш билан боғлиқ бўлган баъзи қоидаларнинг баъзан нотўғри талқин қилинишига йўл қўяётганликлари каби ҳоллардан кўз юмиш нотўғри бўлур эди.

Партия шахсга сиғинишни танқид қилганида, марксизм-ленинизм принципларига асосланади. Бизнинг партиямиз И. В. Сталиннинг шахсига сиғинишга қарши уч йилдан кўпроқ вақтдан буён изчил кураш олиб бормоқда, шахсга сиғинишнинг зарарли оқибатларини сабот билан бартараф қилмоқда. Бу масала КПСС XX съездининг ишида ва унинг қарорларида муҳим ўрин тутганлиги табиий бир ҳолдир. Съезд шуни таъкидладики, Марказий Комитет шахсга сиғинишга ўз вақтида қарши чиқиб жуда тўғри иш қилди. Шахсга сиғинишнинг авж олиши партия ва халқ оммасининг ролини пасайтирган эди, партияда коллектив раҳбарлик ролини камситган эди ва кўпинча ишда жиддий нуқсонларга йўл қўйишга, социалистик қонунчиликнинг қўпол равишда бузилишига сабаб бўлган эди. Съезд Марказий Комитетга марксизм-ленинизмга ёт бўлган шахсга сиғинишни тамомила бартараф қилишни, партия, давлат ва идеология ишларининг ҳамма соҳаларида шахсга сиғинишнинг оқибатларини тугатишни, партия ҳаётининг улуғ Ленин томонидан ишлаб чиқилган нормалари ва партиянинг коллектив раҳбарлик принципларини пухта юзага чиқаришни таъминлайдиган чораларни изчиллик билан амалга оширишни топширди.

Партия шахсга сиғинишга қарши олиб бораётган курашида марксизм-ленинизмнинг халқ оммасининг, партиянинг ва айрим шахсларнинг тарихдаги роли тўғрисидаги, сиёсий раҳбарнинг хизматлари ҳар қанча катта бўлганида ҳам, унинг шахсига сиғинишга йўл қўйиш мумкин эмаслиги ҳақидаги маълум қоидаларига амал қилади. Илмий коммунизмнинг асосчиси К. Маркс «шахсга ҳар қандай сиғинишни» ёмон кўрганлигини таъкидлаб, бундай деган эди: Мен ва Ф. Энгельс коммунистларнинг жамиятига кирганимизда «авторитетлар олдида мутаассибларча сажда қилишга далда берадиган нарсаларнинг ҳаммаси уставдан чиқариб ташланиши керак, деб шарт қўйган эдик». (К. Маркс ва Ф. Энгельс, Асарлар, 26 том, 1- нашри, 487-488 бетлар).

В. И. Ленин Коммунистик партиямизни ташкил этганида, «қаҳрамон» ва «оломон» деган антимарксистик концепцияга қарши шафқатсиз курашди, якка қаҳрамонни халқ оммасига қарама-қарши қўйишни кескин суратда қоралади. В. И. Ленин бундай деган эди: «Ўнларча миллион ижодчиларнинг ақл-идроки энг буюк ва гениал башоратдан ҳам беқиёс баланд нарсани вужудга келтира олади» (Асарлар, 26 том, 492 бет).

КПСС Марказий Комитети И. В. Сталиннинг шахсига сиғинишга қарши кураш масаласини ўртага қўйганида, шу нарсага асосландики, шахсга сиғиниш социалистик тузумнинг табиатига қарама-қаршидир ва шахсга сиғиниш совет демократиясини ривожлантириш йўлида ҳамда совет жамиятининг коммунизм сари олға ҳаракат қилиб бориши йўлида ғовга айланди.

Марказий Комитетнинг ташаббуси билан партия XX съезди шахсга сиғинишнинг оғир оқибатлари тўғрисида, Сталин ҳаётининг сўнгги даврида йўл қўйилган жиддий хатолар тўғрисида дадил ва ошкора айтишни ва шахсга сиғиниш натижасида вужудга келган ҳамма нарсаларга умумий куч билан хотима беришга бутун партияни даъват этишни зарур, деб ҳисоблади. Шу билан бирга Марказий Комитет йўл қўйилган хатоларни ошкора эътироф этиш душманлар фойдалана оладиган муайян салбий ва зарарли томонлар билан боғлиқ бўлажагини яхши билар эди. Шахсга сиғиниш тўғрисидаги масалада дадил ва шафқатсиз ўз-ўзини танқид партиямизнинг ва совет социалистик тузумнинг кучли ва мустаҳкам эканлигини ёрқин исбот этган янги далил бўлди. Ишонч билан шуни айтиш мумкинки, капиталистик мамлакатлардаги ҳукмрон партияларнинг бирортаси ҳам шундай қилишга ҳеч қачон журъат эта олмас эди. Бунинг аксича, улар ана шундай кўнгилсиз фактлар тўғрисида индамай ўтишга, бундай фактларни халқдан яширишга ҳаракат қилган бўлур эдилар. Аммо, марксизм-ленинизмнинг революцион принциплари асосида тарбияланган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси бутун ҳақиқатни, гарчи ҳар қанча аччиғ бўлса ҳам дангал айтди. Партия принципиал мулоҳазаларга амал қилиб, фақат ўз ташаббуси билан шундай қилди. Партия шунга асосландики, Сталиннинг шахсига сиғинишга қарши чиқиш вақтинча баъзи қийинчиликларни туғдирса ҳам, келажакда, ишчилар синфининг туб манфаатлари ва пироварди мақсадлари нуқтаи назаридан бу нарса жуда катта ижобий натижа беради. Бу билан шахсга сиғиниш каби ҳодисаларнинг партиямизда ва мамлакатимизда бундан буён ҳеч қачон бўлмаслиги учун, марксча-ленинча сиёсатни ўтказиш асосида, партия ички демократиясини кенг амалга ошириб, миллион-миллион меҳнаткашларнинг актив ижодий иштироки билан, совет демократиясини бутун чоралар билан ривожлантирган ҳолда, партияга ва мамлакатга раҳбарликни бундан буён коллектив суратда амалга ошириш учун мустаҳкам гарантия вужудга келтирилади.

Шахсга сиғинишга ва унинг оқибатларига қатъий қарши чиқиб, шахсга сиғиниш орқасида рўй берган хатоларни ошкора танқид қилиб, партия марксизм-ленинизмнинг ўлмас принципларига содиқ эканлигини, халқнинг манфаатларига содиқ эканлигини, мамлакатимизда коммунизмни муваффақиятли суратда қуриш манфаатларини кўзлаб, партия ва совет демократиясини ривожлантириш учун энг яхши шароитлар вужудга келтириш тўғрисида ғамхўрлик қилаётганлигини яна бир марта намойиш қилиб кўрсатди.

КПСС Марказий Комитети шуни қайд қиладики, шахсга сиғиниш ва унинг оқибатлари тўғрисидаги масала партия ташкилотларида ва меҳнаткашларнинг умумий йиғилишларида партия аъзолари ва партиясизларнинг активлиги ўсган бир вазиятда муҳокама қилинди ва партия ҳамда халқ КПСС Марказий Комитетининг тутган йўлини тамомила маъқуллади ва қўллаб-қувватлади.

Социалистик қонунчиликнинг бузилиши тўғрисида партия томонидан халққа маълум қилинган фактлар ва И. В. Сталиннинг шахсига сиғиниш билан боғлиқ бўлган бошқа хатолар, табиий, ачинишга ва зўр афсусларга сабаб бўлмоқда. Аммо, шахсга сиғинишни қоралаш коммунизм қуриш манфаатлари нуқтаи назаридан зарур бўлганлигини коммунизм қурилишининг актив қатнашчилари бўлган совет кишилари яхши тушунадилар. Партия кейинги йилларда партия, давлат, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида шахсга сиғинишнинг оқибатларини йўқотишга қаратилган амалий тадбирларни сабот билан юзага чиқариб келаётганлигини совет халқи кўриб турибди. Ана шу ишлар натижасида партия халқ билан янада кўпроқ яқинлашди ва ҳозирги вақтда партиянинг ижодий активлиги беқиёс кучайди. Эндиликда партия ички кучларининг авж олишига халақит берадиган ҳеч нарса йўқ.

II.

Совет социалистик тузуми шароитида Сталиннинг шахсига сиғиниш ва бунинг ҳамма салбий оқибатларининг пайдо бўлиб ёйилишига қандай ҳоллар сабаб бўла олди?

Бу масалани қараб чиққан пайтда СССРда социализм қурилиши давом этган объектив, конкрет тарихий шароитларни, шунингдек Сталиннинг шахсий хислатлари билан боғлиқ бўлган баъзи субъектив факторларни эътиборга олиш керак.

Октябрь социалистик революцияси капиталистик жамиятни ишчилар синфининг раҳбарлиги остида революцион тарзда ўзгартиришнинг классик намунаси бўлиб тарихга кирди. Бошқа мамлакатларнинг компартиялари, барча прогрессив ва демократик кучлар большевистик партиянинг, дунёда биринчи социалистик давлат — СССРнинг қаҳрамонона курашидан намуна олиб, ҳозирги ижтимоий тараққиёт илгари сураётган туб социал масалаларни ҳал этиш тажрибасини ўрганмоқдалар. Мамлакатимизнинг меҳнаткашлари социалистик жамият қурилишининг қарийб 40 йиллик даврида жуда кўп тажриба тўпладилар. Бошқа социалистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари бу тажрибани ўрганмоқдалар ва ўзларининг конкрет шароитларига қараб ижодий тарзда татбиқ этмоқдалар.

Бу — қидиришлар жараёнида, ўша пайтгача социалистларга фақат умумий хусусиятлар жиҳатидан, назария соҳасидагина маълум бўлган кўп ҳақиқатларни практикада текшириб кўриш жараёнида таркиб топган социалистик жамият қурилишининг тарихдаги биринчи тажрибаси эди. Совет мамлакати чорак асрдан кўпроқ вақт мобайнида инсониятга социализм йўлини очиб берган бирдан-бир мамлакат бўлди. Совет мамлакати капиталистик қуршов ичида қамал ҳолатида бўлган қалъага ўхшар эди. 1918-1920 йилларда 14 давлатнинг интервенцияси барбод бўлганидан кейин Совет мамлакатининг Ғарбдаги ва Шарқдаги душманлари СССРга қарши янги «салиб юришлари» тайёрлашни давом эттирдилар. Душманлар СССРга кўп миқдорда жосус ва диверсантлар юбориб, дунёда биринчи социалистик давлатга бутун чоралар билан путур етказишга уриндилар. Империалистларнинг СССРга қарши янги агрессия қилиш хавфи 1933 йилда Германияда фашизм ҳокимият тепасига келганидан кейин айниқса кучайди. Фашизм коммунизмни йўқотишни, меҳнаткашларнинг дунёда биринчи давлати бўлган Совет Иттифоқини тугатишни ўз мақсади, деб эълон қилди. Бутун халқаро реакция кучлари томонидан актив суратда қўллаб-қувватланган «Коминтернга қарши пакт», «Берлин-Рим-Токио ўқи» қандай вужудга келганлиги ҳамманинг эсидадир. Янги уруш хавфи вужудга келган ва фашизмни жиловлаш ҳамда коллектив хавфсизликни уюштириш юзасидан Совет Иттифоқи томонидан кўп марта таклиф этилган тадбирларни қабул қилишдан ғарб давлатлари бош тортган бир шароитда, Совет мамлакати мудофаани мустаҳкамлаш учун, душман капиталистик қуршовининг кирдикорларига қарши курашиш учун бутун кучларини зўр бериб ишга солишга мажбур бўлди. Партия бутун халқни доимо ҳушёрлик руҳида ва ташқи душманларга нисбатан сафарбарликка тайёр туриш руҳида тарбиялаши керак эди.

Халқаро реакциянинг кирдикорлари шу жиҳатдан янада хавфли эдики, мамлакатнинг ичкарисида шиддатли синфий кураш узоқ вақт давом этди, «Ким-кимни енгади?» деган масала ҳал қилинмоқда эди. Ленин вафотидан кейин партия сафларида душман оқимлар—троцкийчилар, ўнг оппортунистлар, буржуа миллатчилар актив ҳаракат қила бошладилар. Улар бир мамлакатда социализмнинг ғалаба қилиши мумкин эканлиги тўғрисидаги ленинча назариядан воз кечиш позицияларида турдилар. Бу эса, амалда СССРда капитализмни қайтадан тиклашга олиб келар эди. Партия ленинизмнинг ана шу душманларига қарши шафқатсиз курашни кучайтириб юборди.

Коммунистик партия Лениннинг васиятларини бажариб, мамлакатни социалистик негизда индустрлаш, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш ва маданий революцияни амалга ошириш йўлини тутди. Айрим олинган бир мамлакатда социализм қуриш соҳасидаги ана шу энг катта вазифаларни ҳал этиш йўлида совет халқига ва Коммунистик партияга ҳаддан ташқари кўп қийинчилик ва ғовларни енгиб ўтишга тўғри келди. Бизнинг мамлакатимиз ўзининг асрлар бўйи давом этган қолоқлигини ташқаридан ҳеч қандай иқтисодий ёрдам олмай, тарихан жуда қисқа вақт ичида тугатиши, бутун халқ хўжалигини янги, социалистик асосларда қайтадан қуриши керак эди.

Ана шу мураккаб халқаро ва ички вазият темир интизом бўлишини, ҳушёрликни тинмай оширишни, раҳбарликни ғоят марказлаштиришни талаб этди. Бу ҳол баъзи демократик формаларни ривожлантиришга салбий таъсир кўрсатмай қола олмас эди. Бутун империализм дунёсига қарши шиддатли кураш давомида бизнинг мамлакатимиз демократияни бир мунча чеклаш йўлидан боришга мажбур бўлди. Халқимизнинг капиталистик қуршов шароитида социализм учун олиб борган кураш логикаси шуни тақозо этар эди. Аммо, партия ва халқ ана шу чеклашларни ўша вақтлардаёқ муваққат бир нарса деб, Совет давлати мустаҳкамлана борган сари ва бутун дунёда демократия ҳамда социализм кучлари ривожлана борган сари йўқотилиши лозим бўлган бир нарса деб ҳисоблаган эди. Халқ совет ижтимоий тузумининг янгидан-янги муваффақиятларга эришганлигини кун сайин кўриб, ана шундай муваққат қурбонлар беришга онгли суратда рози бўлган эди

Совет халқи социализм қуриш йўлидаги ана шу қийинчиликларнинг ҳаммасини Коммунистик партия раҳбарлиги остида, Коммунистик партиянинг ленинча бош йўлни изчиллик билан амалга оширган Марказий Комитетининг раҳбарлиги остида бартараф қилди.

Душман қуршови шароитида яшаган ва ташқаридан доим ҳужум хавфи остида қолган мамлакатимизда социализмнинг ғалабаси совет халқи томонидан қилинган жаҳоншумул тарихий қаҳрамонлик эди. Иқтисодий жиҳатдан қолоқ бўлган мамлакат биринчи беш йилликлар мобайнида халқнинг ва партиянинг зўр ғайрат, қаҳрамонлик билан ишлаши натижасида ўзининг иқтисодий ва маданий тараққиётида олға қараб жуда катта қадам қўйди. Социалистик қурилишнинг муваффақиятлари асосида меҳнаткашларнинг турмуш даражаси кўтарилди, ишсизлик абадий тугатилди. Мамлакатда буюк маданий революция амалга оширилди. Совет халқи қисқа вақт ичида техника интеллигенциясининг жуда кўп кадрларини етиштирди. Ана шу интеллигенция жаҳон техника прогресси даражасига кўтарилиб, совет фани ва техникасини дунёдаги илғор ўринларнинг бирига олиб чиқди. Улуғ Коммунистлар партияси ана шу ғалабаларнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлди. Бутун дунё меҳнаткашлари СССР мисолида шу нарсани яққол кўриб билдиларки, ишчилар ва деҳқонлар ҳокимиятни ўз қўлларига олиб, ўз социалистик давлатини, кенг халқ оммасининг манфаатларини ифода этадиган ва ҳимоя қиладиган давлатни капиталистларсиз ва помешчикларсиз муваффақиятли суратда қуриб, ривожлантира оладилар. Буларнинг ҳаммаси дунёнинг барча мамлакатларида коммунистик ва ишчи партияларнинг таъсирини кучайтириш учун илҳомбахш буюк роль ўйнади.

И. В. Сталин партия Марказий Комитетининг бош секретари лавозимида узоқ вақт бўлиб, бошқа раҳбар арбоблар билан биргаликда Ленин васиятларини амалга ошириш учун актив курашди. У, марксизм-ленинизмга содиқ эди, назариётчи ва йирик ташкилотчи сифатида партиянинг троцкийчиларга, ўнг оппортунистларга, буржуа миллатчиларга қарши, капиталистик қуршовнинг кирдикорларига қарши олиб борган курашига етакчилик қилди. Сталин ана шу сиёсий ва ғоявий курашда зўр обрў ва шуҳрат қозонди. Аммо, барча буюк ғалабаларимизни нотўғри равишда Сталиннинг номи билан боғлай бошладилар. Коммунистик партия ва Совет мамлакатининг эришган муваффақиятлари, Сталин шаънига бўлган мақтовлар уни эсанкиратиб қўйди. Ана шундай вазиятда Сталиннинг шахсига сиғиниш секин-аста вужудга кела бошлади.

И. В. Сталиннинг шахсиятига хос баъзи хусусиятлар шахсга сиғинишнинг авж олишига кўп даража ёрдам берди. Ана шу шахсий хусусиятларнинг салбий характерини В. И. Ленин кўрсатган эди. Ленин 1922 йилнинг охирида партиянинг навбатдаги съездига мактуб билан мурожаат қилган эди. Бу мактубда қуйидагилар айтилган:

«Ўртоқ Сталин бош секретарь бўлгач, чекланмаган ҳокимиятни ўз қўлига тўплади ва мен унинг ана шу ҳокимиятдан ҳамиша етарли даражада эҳтиёткорлик билан фойдалана олишига ишонмайман». В. И. Ленин ана шу мактубга илова қилиб, 1923 йил январь ойининг бошида ёзган хатида Сталиннинг раҳбар учун асло тоқат қилиб бўлмайдиган баъзи шахсий хислатлари тўғрисидаги масалага яна тўхталиб ўтади. «Сталин жуда қўпол, — деб ёзган эди Ленин, — биз, коммунистлар ўртасида ва бизларнинг ўзаро алоқаларимизда тамоман чидаб туриш мумкин бўлса ҳам, лекин бош секретарь вазифасини бажариб турганда, унинг бу камчилигига тоқат қилиб бўлмайди. Шунинг учун мен ўртоқларга Сталинни бу ўриндан бошқа ишга кўчириш ва бу ўринга бошқа бир кишини тайинлаш усулини ўйлаб кўришни таклиф қиламан, токи бу киши бошқа ҳамма жиҳатларда ўртоқ Сталиндан фақат бир устунлиги билан, яъни кўпроқ чидамли, кўпроқ холисона иш кўриши, ўртоқларга кўпроқ хушмуомала ва кўпроқ эътибор берадиган бўлиши, камроқ инжиқ бўлиши ва шу кабилар билан фарқ қиладиган бўлсин».

В. И. Ленин вафотидан сал вақт ўтгач чақирилган партия XIII съездида Лениннинг мактублари делегацияларга маълум қилинди. Ана шу ҳужжатларни муҳокама қилиш натижасида Сталинни бош секретарь лавозимида қолдириш мақсадга мувофиқ деб топилди, аммо, унинг В. И. Ленин томонидан қилинган танқидни эътиборга олиши ва бу танқиддан барча зарур хулосаларни чиқариб олиши шарт қилиб қўйилди.

Сталин Марказий Комитетнинг бош секретари лавозимида қолгач, Владимир Ильич Ленин вафотидан кейинги биринчи даврда унинг танқидий фикрлари билан ҳисоблашди. Аммо, шундан кейинги даврда Сталин ўз хизматларига беқиёс ошиқча баҳо бериб, ўзини бегуноҳ-бенуқсон, деб ҳисоблаб келди. Синфий душманга ва унинг агентурасига қарши шиддатли кураш шароитида, сўнгра эса, немис-фашист босқинчиларга қарши уруш шароитида партия ички демократияси ва совет демократиясида муқаррар зарур бўлган баъзи чеклашларни Сталин партия ички ҳаёти ва давлат ҳаёти нормасига айлантира бошлади, раҳбарликдаги ленинча принципларни қўпол равишда буза бошлади. Марказий Комитетнинг пленумлари ва партия съездлари мунтазам ўтказилмади, кейинчалик эса, пленум ва съездлар кўп йиллар мобайнида бутунлай чақирилмади. Сталин ҳақиқатда танқидга учрамай келди.

Сталиннинг Совет Иттифоқи социализмга томон илгари силжиб борган сари синфий курашнинг тобора кескинлашуви тўғрисидаги хато формуласи социалистик қурилиш ишига, партия ички демократиясини ва давлатни ривожлантиришга катта зарар етказди. Ўтиш даврининг муайян этаплари учун, «Ким-кимни енгади?» деган масала ҳал этилган пайт учун, социализм асосларини қуриш йўлида қаттиқ синфий кураш олиб борилган бир пайт учунгина тўғри бўлган бу формула 1937 йилда, яъни мамлакатимизда социализм ғалаба қилган ва эксплуататор синфлар ҳамда уларнинг иқтисодий базаси тугатилган чоқда, биринчи ўринга қўйилди. Ана шу хато назарий формула амалда социалистик қонунчиликни жуда қўпол равишда бузиш ва оммавий репрессиялар ўтказишни асослаш учун хизмат қилди.

Худди ана шу шароитда, жумладан, давлат хавфсизлик органлари учун алоҳида имтиёз вужудга келди. Давлат хавфсизлик органларига катта ишонч кўрсатилган эди, чунки революциянинг ғалабаларини ҳимоя қилишда халқ ва мамлакат олдида уларнинг шубҳасиз хизмати бор эди. Давлат хавфсизлик органлари узоқ вақт мобайнида бу ишончни оқлаб келдилар ва уларнинг алоҳида имтиёзлари ҳеч қандай хавф туғдирмаган эди. Давлат хавфсизлик органлари устидан Партия ва Ҳукумат контроли секин-аста Сталиннинг шахсий контроли билан алмашинганидан кейин, суд-тергов ишларининг одатдаги нормалари ўрнига эса Сталиннинг якка тартибдаги қарорлари жорий қилинганидан кейин аҳвол ўзгарди. Халқаро империализм агенти Бериянинг жиноий шайкаси давлат хавфсизлик органларига бош бўлиб олганидан кейин, аҳвол янада кўпроқ мураккаблашди. Совет қонунчилигини жиддий суратда бузишга ва оммавий репрессияларга йўл қўйилди. Душманларнинг кирдикорлари натижасида соф виждонли кўпгина коммунистларга ва партиясиз совет кишиларига туҳмат қилинди ва улар бегуноҳ жафо чекдилар.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА).

КПСС Марказий Комитетининг қарори

ШАХСГА СИҒИНИШНИ ВА УНИНГ ОҚИБАТЛАРИНИ ТУГАТИШ ТЎҒРИСИДА

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Партиянинг XX съезди ва Марказий Комитетнинг Сталин вафотидан кейинги бутун сиёсати партия Марказий Комитетида раҳбарларнинг таркиб топган ленинча ядроси мавжуд бўлганлигини, бу раҳбарлар ички сиёсат соҳасида ҳам, ташқи сиёсат соҳасида ҳам энг муҳим эҳтиёжларни тўғри тушунганликларини яққол исбот этади. Шахсга сиғиниш билан боғлиқ бўлган ва социализмнинг олға қараб қилган ҳаракатига халақит берган салбий ҳодисаларга қарши курашилмаган эди, деб айтиб бўлмайди. Бундан ташқари муайян даврларда, масалан, уруш йилларида Сталиннинг якка тартибда кўрган тадбирлари кескин суратда чекланган, қонунга хилоф ишларнинг, бебошликнинг ва шу сингариларнинг салбий оқибатлари кўп даража бўшаштирилган эди.

Маълумки, худди уруш даврида Марказий Комитетнинг аъзолари, шунингдек етакчи совет ҳарбий бошлиқлари мамлакат ичкарисидаги ва фронтдаги муайян участкаларни ўз қўлларига олдилар, мустақил равишда қарорлар қабул қилдилар ва ўзларининг ташкилотчилик, сиёсий, хўжалик ва ҳарбий ишлари билан маҳаллий партия ва совет ташкилотлари билан биргаликда совет халқининг урушда ғалаба қозонишини таъминладилар. Ғалаба қозонилганидан кейин шахсга сиғинишнинг салбий оқибатлари янада кўпроқ авж ола бошлади.

Сталин вафотидан кейиноқ Марказий Комитетнинг ленинча ядроси шахсга сиғинишга қарши ва унинг оғир оқибатларига қарши дарҳол қатъий кураш йўлига ўтди.

Ана шу кишилар Сталинга нима учун ошкора қарши чиқмадилар ва уни раҳбарликдан четлаштирмадилар? деган савол туғилиши мумкин. Ўша вақтдаги шароитда бундай қилиб бўлмас эди. Фактлар Сталин ҳаётининг айниқса сўнгги даврида қонунга хилоф суратда қилинган кўп ножўяликлар учун унинг айбли эканлигини шубҳасиз кўрсатади. Лекин шу билан бирга совет кишилари Сталинни ҳамиша СССРни душманларнинг кирдикорларидан ҳимоя қилган ва социализм иши учун курашган киши деб билганликларини унутиш ярамайди. Сталин бу курашда баъзан номуносиб методлар қўлланди, партия ҳаётининг ленинча принципларини ва нормаларини бузиб келди. Сталиннинг фожиаси ана шунда эди. Лекин ана шуларнинг ҳаммаси ўша вақтда қонунга хилоф суратда қилинган ишларга қарши курашни ҳам қийинлаштирган эди, чунки социализм қурилишининг муваффақиятларини, СССРнинг мустаҳкамланишини шахсга сиғиниш вазиятида Сталиннинг хизмати, деб кўрсатилар эди.

Ана шундай шароитда Сталинга қарши ҳар қандай чиқиш халққа тушунарли бўлмас эди ва бунда гап асло шахсий мардликнинг етарли бўлмаганлигида эмас. Шу нарса равшанки, ана шу вазиятда Сталинга қарши чиққан ҳар бир киши халқ орасида мадад кўрмаган бўлур эди. Бундан ташқари ана шундай чиқиш мазкур шароитда социализм қурилиши ишига қарши чиқиш деб, капиталистик қуршов шароитида партиянинг ва бутун давлатнинг бирлигига энг хавфли суратда путур етказиш, деб қаралган бўлур эди. Бунинг устига Совет Иттифоқи меҳнаткашларининг ўз Коммунистик партияси раҳбарлиги остида эришган муваффақиятлари ҳар бир совет кишисининг қалбида қонуний ифтихор туғдирди ва шундай вазиятни вужудга келтирдики, жуда катта муваффақиятлар қўлга киритилганлиги муносабати билан айрим хато ва камчиликлар аҳамиятсиз бўлиб кўринган, партиянинг ва совет жамиятининг ғоят ўсиб бораётган ҳаётий кучлари ана шу хатоларнинг салбий оқибатларини тез босиб кетган эди.

Шу вазиятни ҳам эътиборга олиш керакки, кўп фактлар ва Сталиннинг нотўғри ҳаракатлари, хусусан совет қонунчилигини бузиш соҳасидаги нотўғри ҳаракатлари фақат кейинги вақтлардагина, Сталин вафотидан кейингина, асосан, Берия шайкаси фош қилиниб, хавфсизлик органлари устидан партия контроли ўрнатилганидан кейин маълум бўлиб қолди.

И. В. Сталин шахсига сиғинишнинг вужудга келиши ва авж олишига олиб келган асосий шарт-шароит ва сабаблар шулардан иборат. Юқорида айтилганларнинг ҳаммаси И. В. Сталин шахсига сиғинишни ва унинг оқибатларини, партиямиз томонидан кескин ва ҳаққоний суратда қораланган бу ҳолни изоҳлаб беради, аммо, асло маъқулламайди, албатта.

Шу билан бирга қайд қилиб ўтмоқ керакки, шахсга сиғиниш масаласи муҳокама қилинганда шахсга сиғинишни туғдирган сабабларни ва бундай сиғинишнинг бизнинг ижтимоий тузумимиз учун қандай оқибатларга олиб келганлигини баъзан нотўғри талқин қилмоқдалар. Масалан, ўртоқ Тольяттининг «Ноуви Аргоменти» журнали билан қилган батафсил ва қизиқарли суҳбатида кўпгина жуда муҳим ва тўғри хулосалар билан бир қаторда нотўғри фикрлар ҳам бор. Жумладан, ўртоқ Тольяттининг масалани совет жамияти «баъзи бир айниш формаларига» келмадимикин? — деб қўйиши билан келишиб бўлмайди. Масалани бу тахлитда қўйиш учун ҳечқандай асос йўқ. Айниқса шуниси тушунарли эмаски, ўртоқ Тольятти ўз суҳбатининг бошқа бир ўрнида тамомила тўғри гапириб, бундай дейди: «Шундай хулоса чиқармоқ зарурки, социалистик тузумнинг моҳияти йўқ бўлмаган эди, чунки илгари эришилган ғалабаларнинг биттаси ҳам ва биринчи галда совет жамиятини ташкил қилувчи ишчилар, деҳқонлар, интеллигенция оммасининг бу тузумни қўллаб-қувватлаши йўқотилмаган эди. Ана шу қўллаб-қувватлашнинг ўзи бу жамият, ҳеч нимага қарамай, ўзининг асосий демократик характерини сақлаб қолганлигини исбот қилади».

Дарҳақиқат, кенг халқ оммаси Совет ҳокимиятини, Коммунистик партия сиёсатини қўллаб-қувватламаганида мамлакатимиз мисли кўрилмаган қисқа муддат ичида қудратли социалистик индустрияни вужудга келтира олмас эди, қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришни амалга ошира олмас эди, мамлакатимиз иккинчи жаҳон урушида, бутун инсониятнинг тақдири боғлиқ бўлган иккинчи жаҳон урушида ғалаба қозонолмас эди. Гитлеризмни, итальян фашизмини ва япон милитаризмини батамом тор-мор келтириш натижасида коммунистик ҳаракатнинг кучлари кенг ривожланиб кетди, Италия, Франциядаги ва бошқа капиталистик мамлакатлардаги Компартиялар ўсди ва оммавий партиялар бўлиб қолди, Европа ва Осиёнинг бир қанча мамлакатларида халқ демократияси тузуми барпо қилинди, социализмнинг жаҳон системаси юзага келди ва мустаҳкамланди, империализмнинг мустамлака системасини емирган миллий озодлик ҳаракати мисли кўрилмаган муваффақиятларга эришди.

III.

Шахсга сиғиниш Коммунистик партиянинг ишига, совет жамиятига шубҳасиз жиддий зарар етказди. Аммо, ўтмишда бўлган шахсга сиғиниш фактидан СССРдаги ижтимоий тузумда қандайдир ўзгаришлар бўлди, деган хулосани чиқариш ёки шахсга сиғиниш манбаини совет ижтимоий тузумининг табиатидан қидириш қўпол хато бўлур эди. Буларнинг ҳар иккиси ҳам мутлақо нотўғридир, чунки бу нарса ҳақиқатга тўғри келмайди ва фактларга хилофдир.

Сталиннинг шахсига сиғиниш партияга ва халққа етказган ана шу ҳамма зарарларга қарамай, у, ижтимоий тузумимизнинг табиатини ўзгартира олмас эди ва ўзгартирмади. Шахсга сиғиниш социалистик демократизмни ривожлантиришга, миллионларнинг ижодий ташаббусини юксалтиришга жиддий зарар етказган бўлса ҳам, шахсга ҳар қандай сиғиниш ишлаб чиқариш воситаларининг жамоат мулкчилигига, ишчилар синфининг деҳқонлар билан иттифоқига ва халқлар дўстлигига асосланган социалистик давлатнинг табиатини ўзгартира олмади.

Айрим шахс, ҳатто, Сталин каби йирик шахс ҳам ижтимоий-сиёсий тузумимизни ўзгартира олар эди, деб ўйлаш фактларга, марксизмга, ҳақиқатга тамомила хилоф иш кўриш, идеализм гирдобига тушиб кетиш демакдир. Бу, айрим шахс жамият тузумини ва хусусан миллион-миллион меҳнаткашлар оммаси ҳал қилувчи куч бўлган ижтимоий тузумни ўзгартиришга қодир бўлишдек ҳаддан ташқари, ғайри табиий кучга эгадир, деб ҳисоблаш бўлур эди.

Маълумки, ижтимоий-сиёсий тузумнинг табиати ишлаб чиқариш усулининг қандайлиги, жамиятда ишлаб чиқариш воситаларининг кимга тегишли эканлиги, сиёсий ҳокимиятнинг қайси синф қўлида эканлиги билан белгиланади. Бутун дунё биладики, бизнинг мамлакатимизда Октябрь революцияси ва социализмнинг ғалаба қилиши натижасида социалистик ишлаб чиқариш усули барпо бўлди, мана деярлик қирқ йилдан буён ҳокимият ишчилар синфи билан деҳқонлар қўлидадир. Шу туфайли йилдан-йилга совет ижтимоий тузуми мустаҳкамланиб келмоқда, унинг ишлаб чиқарувчи кучлари ўсиб бормоқда. Бу фактни ҳатто бизга ёмонлик кўзи билан қаровчи кишилар ҳам эътироф қилмасдан қололмайдилар.

Маълумки, ҳоҳ Совет мамлакатининг ички ҳаётида бўлсин, ҳоҳ унинг ташқи сиёсатида бўлсин партия ва Совет давлати фаолиятининг турли соҳаларига раҳбарлик қилишда йўл қўйилган баъзи жиддий хатолар шахсга сиғинишнинг оқибатлари эди. Жумладан қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишда, мамлакатни фашист босқинчиларга зарба беришга тайёрлашни уюштиришда Сталин томонидан йўл қўйилган жиддий хатоларни, сўнгги даврда Югославия билан муносабатларда низога олиб келган қўпол ўзбошимчаликни кўрсатиш мумкин. Бу хатолар совет давлати ҳаётининг айрим томонларини ривожлантиришга зиён етказди, айниқса И. В. Сталин ҳаётининг сўнгги йилларида совет жамиятининг тараққиётига тўсқинлик қилди, лекин шундай бўлса ҳам, ўз-ўзидан маълумки, бу хатолар совет жамиятини коммунизмга қараб ривожланишнинг тўғри йўлидан четга бура олмади.

Бизнинг душманларимизнинг даъвосига кўра, Сталиннинг шахсига сиғиниш ўтмишда қолиб кетган маълум тарихий шарт-шароитлар эмас, балки совет системасининг ўзи туғдирган эмиш, уларнинг нуқтаий назарича, уни совет системасининг демократик система бўлмаганлиги ва шу кабилар туғдирган эмиш. Совет давлатининг бутун тараққиёт тарихи туҳматдан иборат бундай даъволарни рад қилади. Давлат ҳокимиятининг янги демократик формаси бўлган советлар озодлик учун курашга отланиб чиққан кенг халқ оммасининг революцион ижодкорлиги натижасида юзага келди. Советлар чинакам халқ ҳокимияти органлари эди ва шундай бўлиб қола беради. Худди совет тузуми халқнинг ғоят катта ижодий ғайратини рўёбга чиқариш учун имконият туғдирди. Совет тузуми халқ оммаси ичидаги битмас-туганмас кучларни ҳаракатга келтирди, миллионларча кишиларни давлатни онгли равишда идора қилишга, социализм қурилишида актив ижодий равишда қатнашишга тортди. Совет давлати қисқа тарихий муддат ичида энг оғир синовлардан ғолиб бўлиб чиқди, иккинчи жаҳон уруши оловида синовдан ўтди.

Мамлакатимизда сўнгги эксплуататор синфлар тугатилиб, социализм бутун халқ хўжалигида ҳукмрон система бўлиб қолгач, мамлакатимизнинг халқаро аҳволи эса тубдан ўзгаргач, совет демократиясининг доиралари беқиёс даражада кенгайиб кетди ва кенгайиб бормоқда. Ҳар қандай буржуа демократиясидан фарқ қилиб, совет демократияси жамиятнинг истисносиз ҳамма аъзоларига меҳнат қилиш, илм олиш ва дам олиш ҳуқуқини, давлат ишларида қатнашиш ҳуқуқини, сўз, матбуот эркинлиги, виждон эркинлиги ҳуқуқини, шунингдек шахсий қобилиятларини эркин суратда ривожлантиришнинг реал имкониятларини ва бошқа демократик ҳуқуқ ва эркинликларни фақат эълон қилиб қолмай, балки моддий жиҳатдан таъминлаб ҳам беради. Демократиянинг моҳияти расмий белгиларда эмас, балки унинг моҳияти — сиёсий ҳокимиятнинг амалда кўпчилик халқ иродасига, меҳнаткашлар иродасига ва уларнинг туб манфаатларига хизмат қилишида, бу ирода ва манфаатларни акс эттиришидадир. Совет давлатининг бутун ички ва ташқи сиёсати шуни кўрсатадики, бизнинг тузумимиз чинакам демократик, чинакам халқ тузумидир. Совет давлатининг энг олий мақсади ва кундалик ғамхўрлиги аҳоли турмуш даражасини ҳар тарафлама юксалтиришга, ўз халқи учун тинчлик билан яшашни таъминлаб беришга қаратилган.

Партия ва Ҳукумат томонидан иттифоқчи республикаларнинг ҳуқуқлари ва компентенцияларини кенгайтириш, қонунчиликка қаттиқ риоя қилиш, жойларда ташаббускорликни кенгайтириш мақсадида планлаш системасини қайтадан тузиш, маҳаллий Советларнинг ишларини активлаштириш, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш юзасидан кўраётган чоралари совет демократиясини янада ривожлантиришдан далолат беради.

Шахсга сиғинишга қарамай ва унга қарама-қарши равишда, Коммунистик партия раҳбарлик қилаётган, бизнинг тузумимиз вужудга келтирган халқ оммасининг қудратли ташаббускорлиги социализм қурилиши йўлидаги ҳамма тўсқинликларни енгиб, ўзининг буюк тарихий ишини юзага чиқарди. Совет социалистик тузумининг демократизми ўзининг олий ифодасини худди ана шунда топмоқда. Мамлакатимизда социализмнинг оламшумул ғалабалари ўзибўларчилик билан келган эмас. Бу ғалабаларга партиянинг ва унинг маҳаллий ташкилотларининг ғоят катта ташкилотчилик ва тарбиячилик иши туфайли, партия ҳамиша ўз кадрларини ва барча коммунистларни марксизм-ленинизмга содиқ бўлиш руҳида, коммунизм ишига садоқат руҳида тарбиялаб келаётганлиги туфайли эришилди. Совет жамияти омманинг онгли бўлиши билан кучлидир. Совет жамиятининг тарихий тақдирини қаҳрамон ишчилар синфимиз, шонли колхозчи деҳқонларимиз, халқ интеллигенциямизнинг яратувчилик меҳнати белгилаб келди ва белгиламоқда.

Партиямиз шахсга сиғинишнинг оқибатларини тугатиш, партия ҳаётининг большевистик нормаларини тиклаш, социалистик демократизмни ривожлантириш йўли билан кенг омма билан алоқаларини янада мустаҳкамлашга эришди, кенг халқ оммасини улуғ Ленин байроғи остига яна зичроқ жипслаштирди.

Шахсга сиғинишни тугатиш, Сталин томонидан қилинган йўл қўйиб бўлмас хатолар масаласини партиямизнинг ўзи дадил суратда ва очиқдан-очиқ ўртага қўйганлиги факти партиямиз ленинизмни, социализм ва коммунизм ишини, социалистик қонунчиликни ва халқ манфаатларига риоя қилишни, совет гражданлари ҳуқуқларини таъминлашни қаттиқ туриб ҳимоя қилаётганлигини кўрсатувчи яққол далилдир. Бу — совет социалистик тузумнинг кучи ва ҳаётийлигини кўрсатувчи энг яхши далилдир. Шу билан бирга бу, шахсга сиғиниш оқибатларини батамом йўқ қилиш ва бундан буён бу хилдаги хатоларга йўл қўймасликка қаттиқ аҳд қилинганлигини кўрсатади.

И. В. Сталин шахсига сиғинишнинг ва унинг оқибатларининг партиямиз томонидан қораланганлиги барча қардош коммунистик ва ишчи партияларда маъқулланди ва кенг суратда қувватланди. Чет эллардаги коммунистлар КПСС XX съездининг бутун халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати учун ғоят катта аҳамияти борлигини қайд қилиб, шахсга сиғинишга ва унинг оқибатларига қарши курашни марксизм-ленинизм принципларининг тозалиги учун, халқаро ишчилар ҳаракатининг ҳозирги проблемаларини ҳал қилишга ижодий суратда ёндошиш учун, пролетар интернационализми принципларини мустаҳкамлаш ва янада ривожлантириш учун кураш деб билмоқдалар.

Партиямизнинг шахсга сиғинишга ва унинг оқибатларига қарши кўраётган тадбирлари бир қанча қардош Коммунистик партияларнинг баёнотларида маъқулланмоқда ва қўллаб-қувватланмоқда. Хитой Компартияси Марказий Комитетининг органи «Женминжибао» газетаси Хитой Компартияси Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси мажлисида КПСС XX съезди қарорларини муҳокама қилишдан чиқарилган хулосаларни «Пролетариат диктатурасининг тарихий тажрибаси тўғрисида» деган редакцион мақоласида ифодалаб бундай деб ёзган эди: «Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Ленин васиятларига амал қилиб, социалистик қурилишга раҳбарлик қилишда Сталин томонидан йўл қўйилган баъзи жиддий хатоларга ва бу хатолар натижасида келиб чиққан оқибатларга жиддий суратда қарамоқда. Бу оқибатларнинг жиддий бўлганлиги сабабли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси олдига Сталиннинг катта хизматларини эътироф қилиш билан бирга Сталин томонидан йўл қўйилган хатоларнинг моҳиятини кескин суратда очиб ташлаш ва бутун партияни бундай ҳолни такрорлашдан эҳтиёт қилиш учун мазкур хатолар туғдирган носоғлом оқибатларни қатъий суратда тугатишга чақириш зарурати туғилди. Биз Хитой коммунистлари қаттиқ ишонамизки, КПСС XX съездида қизиб кетган кескин танқиддан кейин ўтмишда баъзи бир сиёсий хатолар орқасида қаттиқ тўсқинликка учраган актив факторларнинг ҳаммаси ҳамма жойда, албатта, ҳаракатга келади, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва совет халқи инсоният тарихида мисли кўрилмаган буюк коммунистик жамият қуриш учун. бутун дунёда мустаҳкам тинчлик учун курашда илгаригига қараганда янада кўпроқ бирдам бўлади ва янада кўпроқ жипслашади».

Франция Компартияси Сиёсий бюросининг баёнотида айтиладики: «Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбарларининг хизмати шундан иборат бўлдики, улар шахсга сиғиниш билан боғлиқ бўлган хатолар ва камчиликларни тузата бошладилар. бу эса, улуғ Ленин партиясининг кучидан ва бирлигидан. бу партия совет халқининг ишончини қозонганлигидан, шунингдек халқаро ишчилар ҳаракатида унинг обрў эътибори кучайганлигидан далолат беради». Америка Қўшма Штатлари Компартияси Миллий комитетининг бош секретари ўртоқ Юлжин Деннис маълум мақоласида КПСС XX съездининг ғоят катта аҳамиятини қайд қилар экан, бундай дейди: «XX съезд умумий тинчликни ва социал прогрессни мустаҳкамлади. Бу съезд социализмнинг ривожланишида ва тинч-тотув яшаш учун курашда янги босқич бўлдики, бу кураш Ленин замонида бошланиб, сўнгги йилларда давом эттирилган эди ва бу кураш тобора кўпроқ таъсирли ва муваффақиятли бўлиб бормоқда».

IV.

Коммунистлар, барча совет кишилари КПСС XX съездининг шахсга сиғинишни қоралаган қарорларини якдиллик билан маъқуллар эканлар, улар бу қарорларни партиямизнинг кучи ўсиб бораётганлигини, ленинча принципиаллигини, унинг бирлигини ва жипслашганлигини кўрсатувчи далил деб билмоқдалар. В. И. Ленин кўрсатган эдики, «Революцион пролетариат партияси ўз-ўзини очиқдан-очиқ танқид қилмоқ учун, бўлган хатони тўппа-тўғри хато деб, заифликни тўппа-тўғри заифлик деб атамоқ учун етарли даражада кучлидир» (Асарлар, 21 том, 174 бет). Партиямиз ана шу ленинча принципга амал қилиб, бундан буён ҳам ўз ишидаги хатолар ва камчиликларни дадил очиб ташлайди, очиқдан-очиқ танқид қилади ва қатъият билан бартараф қилади.

КПСС Марказий Комитети шахсга сиғинишни ва унинг оқибатларини бартараф қилиш йўлида партия томонидан ҳозирги вақтгача олиб борилган иш ижобий натижалар берди, деб ҳисоблайди.

КПСС Марказий Комитети партия XX съездининг қарорларига асосланиб, бутун партия ташкилотларини қуйидагиларни бажаришга чақиради:

Марксизм-ленинизм таълимотининг тарихни яратувчи, инсониятнинг барча моддий ва маънавий бойликларини вужудга келтирувчи халқ тўғрисидаги, жамиятни ўзгартиб қайта қуриш учун, коммунизм ғалабаси учун олиб бориладиган революцион курашда марксистик партиянинг ҳал қилувчи роли тўғрисидаги энг муҳим қоидаларига ҳамма ишимизда изчиллик билан риоя қилиш;

Партия Марказий Комитети томонидан сўнгги йилларда юқоридан қуйигача барча партия ташкилотларида партия раҳбарлигининг ленинча принципларига, биринчи галда олий принцип бўлган коллектив раҳбарликка қаттиқ риоя қилиш, партиямиз Уставида мустаҳкамланган партия ҳаёти нормаларига риоя қилиш, танқид ва ўз-ўзини танқидни кучайтириш юзасидан олиб борилаётган ишни сабот-матонат билан давом эттириш;

Совет Иттифоқи Конституциясида ифодаланган совет социалистик демократизми принципларини батамом қайтадан тиклаш, революцион социалистик қонунчиликнинг бузилишини охиригача тузатиш;

Кадрларимизни, барча коммунистларни ва кенг меҳнаткашлар оммасини олтинчи беш йиллик план вазифаларини амалий равишда бажариш учун курашга сафарбар қилиш, бунинг учун тарихнинг ҳақиқий яратувчилари бўлган омманинг ижодий ташаббуси ва ғайратини ҳар томонлама ривожлантириш.

КПСС XX съезди, давримизнинг энг муҳим хусусияти социализмнинг жаҳон системасига айланишидир, деб кўрсатди. Социализмнинг ривожланиши ва мустаҳкамланишидаги энг қийин давр орқада қолиб кетди. Бизнинг социалистик мамлакатимиз капиталистик давлатлар океанида якка-ёлғиз орол бўлишдан чиқди. Ҳозирги вақтда бутун инсониятнинг учдан бир қисмидан кўпроғи социализм байроғи остида янги ҳаёт қурмоқда. Социализм ғоялари капиталистик мамлакатлардаги кўп миллионларча кишиларнинг ақл-идрокига сингиб бормоқда. Мустамлакачиликнинг ҳамма турларига қарши чиқаётган Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги халқларга социализм ғоялари жуда катта таъсир кўрсатмоқда.

КПСС XX съезди қарорларини тинчлик ва социализмнинг барча тарафдорлари, барча демократик ва прогрессив доиралар бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш учун, ишчилар синфи манфаатлари учун, социализм ишининг тантана қилиши учун олиб бориладиган курашнинг илҳомбахш программаси деб қабул қилмоқдалар.

Ҳозирги шароитда Коммунистик партиялар ва бутун халқаро ишчилар ҳаракати олдида кенг илҳомбахш истиқболлар очилмоқда, у ҳам бўлса: барча тинчликсевар кучлар билан биргалашиб, янги жаҳон урушининг олдини олишдан, монополияларни жиловлаб, халқларнинг узоқ вақт давом этадиган тинчлигини ва хавфсизлигини таъминлашдан, зўр бериб қуролланишни тўхтатишдан ва зўр бериб қуролланиш натижасида меҳнаткашлар устига оғир юк бўлиб тушадиган солиқларни йўқ қилишдан, меҳнаткашларга ўзининг энг яхши турмуши ва порлоқ келажаги учун курашни таъминлаб берадиган демократик ҳуқуқлар ва эркинликларни ҳимоя қилишдан иборат. Дунёдаги барча мамлакатларнинг миллион-миллион оддий кишилари худди ана шундан жуда манфаатдордирлар. Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси ва социализм йўлидан бораётган бошқа мамлакатларнинг ҳаммаси юргузаётган тинчликсеварлик сиёсати, улар эришаётган янгидан-янги муваффақиятлар бу проблемаларни муваффақият билан ҳал қилишда жуда катта ёрдам беради.

Янги тарихий шароитда ишчилар синфининг Коминтерн ва Коминформ каби халқаро ташкилотлари ўз фаолиятини тўхтатди. Лекин бундан, марксизм-ленинизм позицияларида турувчи революцион қардош партияларнинг интернационал ҳамкорлигининг аҳамияти ва уларнинг ҳамжиҳат бўлиб ишлашларининг зарурати қолмади, деган хулоса асло келиб чиқмайди. Ҳозирги вақтда, социализмнинг кучлари ва социализм идеяларининг таъсири бутун дунёда беқиёс даражада ўсиб кетган, турли мамлакатларда социализмга бориш йўлларининг ўзига хос хусусиятлари аниқланаётган бир вақтда, ишчилар синфининг марксистик партиялари, табиий. янги жаҳон уруши хавфига қарши курашда, бутун революцион ва прогрессив ҳаракатларни бостиришга интилаётган монополистик капиталнинг халққа қарши кучлари билан курашда ўзларининг ғоявий бирлиги ва интернационал қардошлик ҳамкорлигини сақлаб қолишлари ва мустаҳкамлашлари лозим. Ишчилар синфини капитал зулмидан озод қилиш каби буюк мақсад Коммунистик партияларни жипслаштиради, марксизм-ленинизмнинг илмий идеологиясига, пролетар интернационализми руҳига содиқлик, халқ оммасининг манфаатларига фидокорона содиқлик уларни бир бутун қилиб бирлаштиради.

Ҳозирги шароитда барча Коммунистик партиялар ўз фаолиятида ҳар бир мамлакатнинг миллий хусусияти ва шарт-шароитларига қараб иш кўриб, ўз халқларининг миллий манфаатларини тўла-тўкис ифодаламоқдалар. Шу билан бирга улар ишчилар синфининг манфаатлари учун, ўз мамлакатларининг тинчлиги ва миллий мустақиллиги учун кураш айни вақтда бутун халқаро пролетариатнинг иши эканлигини англаб жипслашмоқдалар ва ўзаро алоқаларини ва ҳамкорлигини мустаҳкамламоқдалар. Турли мамлакатлардаги ишчилар синфи марксист партияларининг ғоявий жиҳатдан жипслашуви ва қардошларча ҳамкорлиги айниқса шунинг учун зарурки, капиталистик монополиялар тинчликсевар халқларга қарши, миллий озодлик ҳаракатига қарши, ишчилар синфига ва меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларига қарши қаратилган НАТО, СЕАТО, Бағдод пакти каби ўзларининг халқаро агрессив бирлашмалари ва блокларини тузмоқдалар.

Совет Иттифоқи халқаро кескинликни юмшатиш учун кўп иш қилган ва қилаётган бир вақтда, — буни ҳозир ҳамма эътироф қилади, — Америка монополистик капитали социалистик мамлакатларда қўпорувчилик ишини кучайтириш учун жуда катта маблағлар ажратишни давом эттирмоқда. Маълумки, «совуқ уруш» қизиб кетган бир чоқда америка конгресси халқ демократияси мамлакатларида ва Совет Иттифоқида қўпорувчилик ишларини олиб бориш мақсадида расмий равишда 100 миллион доллар маблағ ажратди (бунга ғайри расмий йўл билан ажратилган маблағлар кирмайди). Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар халқаро кескинликни юмшатиш учун ҳамма чораларни кўраётган ҳозирги чоқда «совуқ уруш» тарафдорлари бутун дунёдаги халқлар қоралаган «совуқ уруш»нинг таъсирини кучайтиришга ҳаракат қилмоқдалар. Қўпорувчилик ишларини олиб бориш учун Америка сенатининг қўшимча равишда 25 миллион доллар маблағ ажратганлиги ана шуни кўрсатади. Бу қўпорувчилик ишларини улар сурбетлик билан «темир парда» орқасида «эркинликни рағбатлантириш» деб атамоқдалар.

Биз бу фактга хушёрлик билан баҳо беришимиз ва ундан тегишли хулосалар чиқаришимиз лозим. Равшанки, масалан, Познаньда халққа қарши чиқишга худди ана шу манбаъдан пул тўланган. Бироқ океаннинг нариги томонидаги пул фондларидан пул олган иғвогарлар ва диверсантларнинг кучаниши бир неча соатга етган, холос. Познань меҳнаткашлари душманларнинг хуружларига ва иғволарига зарба бердилар. Зимдан иш кўрувчи «плашч ва ханжар» полвонларининг планлари барбод бўлди, уларнинг Польшадаги халқ ҳокимиятига қарши қилган қабиҳ иғвогарлиги барбод бўлди. Гарчи қўпорувчилик ҳаракатлари учун Америка монополиялари томонидан ажратилган маблағ ҳисобидан саҳийлик билан пул тўланиб турилса ҳам, халқ демократияси мамлакатларида бундан буён қилинадиган қўпорувчилик ҳаракатлари ана шундай барбод бўла беради. Бу пулларни бекорга сарф қилинган пуллар деб айтиш мумкин.

Ана шуларнинг ҳаммаси меҳнаткашларнинг эришган ютуқларига путур етказиш учун социалистик мамлакатларга суқулиб киришга интилаётган империалистик агентларнинг янгидан-янги қиладиган ҳийла-найрангларига нисбатан бепарво бўлиш ярамаслигини кўрсатади.

Империалистик реакциянинг кучлари меҳнаткашларни ўз манфаатлари учун кураш олиб бораётган тўғри йўлдан чалғитишга, уларнинг миясини тинчлик ва социализм ишининг муваффақият қозонишига ишонмаслик заҳари билан заҳарлашга уринмоқдалар. Капиталистик монополияларнинг идеологлари қилаётган ҳамма ҳийла-найрангларга қарамай, ишчилар синфи ўзининг синалган коммунистик авангарди бошчилигида ўз йўлидан бора беради, бу йўл социализмнинг тарихий ғалабаларига олиб келди ва тинчлик, демократия ҳамда социализм ишининг янгидан-янги ғалабаларига олиб келади. Қаттиқ ишонч билан айтиш мумкинки, барча мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партиялар пролетар интернационализмининг шонли марксистик байроғини янада баландроқ кўтарадилар.

Совет кишилари бизнинг Ватанимиз биринчи бўлиб социализмга йўл очганлиги билан қонуний равишда фахрланадилар. Ҳозирги вақтда, социализм жаҳон системасига айланиб, социалистик мамлакатлар ўртасида қардошларча ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам йўлга қўйилган бир вақтда, социалистик демократиянинг гуллаб-яшнаши учун, коммунизмнинг моддий ишлаб чиқариш базасини янада мустаҳкамлаш, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини тўхтовсиз ошириш учун, янги кишининг — коммунистик жамият қурувчининг шахсини ҳар томонлама ривожлантириш учун янги қулай шароитлар туғилди. Майли, буржуа идеологлари коммунизмнинг «кризиси» тўғрисида, Коммунистик партияларнинг қаторларидаги «саросималик» тўғрисида эртаклар тўқий берсинлар. Душманларнинг бундай фолбинликларини кўп эшитганмиз. Уларнинг фолбинлик қилишлари ҳамиша совун кўпигидек пучакка чиқади. Бу ношуд фолбинлар пайдо бўлиб ва йўқолиб кета бердилар, коммунистик ҳаракат, марксизм, ленинизмнинг ўлмас ва ҳаётбахш ғоялари эса енгиб келди ва енгмоқда. Бундан буён ҳам шундай бўлади. Душманларимизнинг ҳеч қандай ёвуз туҳмат-бўҳтонлари инсоният тарихий тараққиётини коммунизм сари шахдам қадам билан бораётган йўлдан тўхтата олмайди.

Совет Иттифоқи Коммунистик Партияси Марказий Комитети

1956 йил, 30 июнь.

КПСС Марказий Комитетида Франция Коммунистик партиясининг делегацияси қабул қилинди

28 ва 30 июнда КПСС Марказий Комитетида Франция Коммунистик партиясининг Москвага келган делегацияси билан суҳбатлар бўлиб ўтди.

Бу суҳбатларда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. С. Хрушчев, КПСС Марказий Комитетининг Секретари П. Н. Поспелов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси Б. Н. Пономарев ва Франция Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Этьен Фажон, Вальдек Роше ва Марсель Сервен ўртоқлардан иборат делегацияси қатнашди.

Бу суҳбатлар вақтида КПСС XX съездида илгари сурилган ҳамма масалаларда, шу жумладан ишчилар синфининг ҳаракат бирлиги масалаларида тамомила бир фикрда эканлик аниқландики, бу эса тинчлик, демократия ва социализм учун курашда жуда муҳим аҳамиятга эгадир.

Суҳбатлар самимий вазиятда, иккала қардош партия ўртасидаги самимий дўстлик руҳида ўтди. (ТАСС).

Франция Коммунистик партияси делегациясининг СССРда бўлиши муносабати билан зиёфат

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиуми 1 июлда Франция Коммунистик партияси делегациясининг Совет Иттифоқида бўлиши муносабати билан зиёфат берди.

Зиёфатда Франция Коммунистик партиясининг Компартия Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Этьен Фажон, Вальдек Роше ва Марсель Сервен ўртоқлардан иборат составдаги делегацияси ҳозир бўлди.

Зиёфатда Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолари Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, Н. С. Хрушчев ўртоқлар, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари Н. И. Беляев, П. Н. Поспелов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси Б. Н. Пономарев ҳозир бўлдилар.

Икки қардош партия вакилларининг зиёфати самимий ўртоқлик вазиятида ўтди.

СССР Олий Совети Президиуми Раиси К. Е. ВОРОШИЛОВ билан Афғонистон короли Муҳаммад ЗОҲИР шоҳ СССР билан Афғонистон ўртасида бетарафлик ва бир-бирига ҳужум қилмаслик тўғрисида 1931 йил 24 июнда тузилган Шартноманинг 25 йиллиги муносабати билан бир-бирларига телеграммалар юбордилар

ТЕЛЕГРАММА

Афғонистон короли

Муҳаммад Зоҳир шоҳ Ҳазрат Олийларига

КОБИЛ

СССР билан Афғонистон ўртасида бетарафлик ва бир-бирларига ҳужум қилмаслик тўғрисида 1931 йил 24 июнда Шартнома имзоланган куннинг 25 йиллиги муносабати билан Сиз Ҳазрат Олийларига ва афғон халқига Совет Иттифоқи халқлари, СССР Олий Совети Президиуми номидан ва шахсан ўз номимдан чин қалбдан самимий табриклар ҳамда энг яхши истаклар изҳор қилишимга руҳсат этгайсиз.

СССР Олий Совети Президиуми аминдирки, ҳар иккала мамлакатнинг ҳаётий манфаатларига жавоб берган мазкур Совет-Афғонистон Шартномаси бундан буён ҳам иккала мамлакатимиз ўртасидаги дўстликни совет ва афғон халқларининг бахти-саодати учун, халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги манфаати учун мустаҳкамлаш ишига ёрдам беради.

Ҳазрат Олийлари, Сизга сиҳат-саломатлик ва мамлакатингизни тараққий эттириш йўлида янада муваффақиятлар тилаб билдирган истакларимни қабул қилгайсиз.

К. ВОРОШИЛОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

Москва, Кремль,
1956 йил 23 июнь.

ТЕЛЕГРАММА

СССР Олий Совети Президиуми Раиси

Ворошилов Жаноб Олийларига

МОСКВА

Бетарафлик тўғрисидаги Совет-Афғонистон Шартномасининг 25 йиллиги муносабати билан Сиз Жаноб Олийлари юборган дўстона мактубни олиб мен Сизга энг самимий ташаккуримни изҳор қиламан ва шу муносабат билан Сиз Жаноб Олийларига ҳамда совет халқига энг самимий табрикларимни йўллайман.

Мен Афғонистон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги яхши муносабатларнинг бундан буён ҳам ривожланиши ҳақидаги самимий истакларга тамомила қўшиламан.

Мен Сиз Жаноб Олийларидан менинг соғлигим тўғрисида изҳор қилган илтифотингиз учун ғоят миннатдорман.

Муҳаммад ЗОҲИР,
Афғонистон короли.

Кобил, 1956 йил
28 июнь.

ВЦСПСнинг V пленуми

30 июнда Москвада ВЦСПС нинг V пленуми ўз ишини тамомлади. Меҳнаткашлар ўртасида тарбиявий ва маданий-оммавий ишларни яхшилаш тўғрисида касаба союзларининг вазифалари ҳақидаги, саноат ва транспорт корхоналарида, қурилишларда, МТС ва совхозларда коллектив шартномаларнинг бажарилиши соҳасида касаба союз ташкилотларининг ишини яхшилаш ҳақидаги доклadлар тингланди ва муҳокама қилинди.

Музокараларда 50 га яқин киши сўзга чиқди. Улар орасида касаба союзларининг, ВЛКСМ Марказий Комитетининг раҳбар ходимлари, министрлар, корхоналарнинг директорлари, ишлаб чиқариш новаторлари, фан ва маданият арбоблари, клуб ва кутубхоналарнинг ходимлари бор. Улар пленумда муҳокама қилинган масалаларнинг муҳимлигини қайд қилиб ўтдилар, хўжалик ва касаба союз органларининг фаолиятидаги камчиликларни очиб ташладилар, бу камчиликларни тугатиш йўлларини кўрсатдилар.

Пленум С. Т. Бабаянц, П. Д. Ефанов ва И. Я. Россочинскийларни бошқа ишга ўтганликлари муносабати билан ВЦСПС президиуми аъзолари вазифасидан озод қилди. Президиум составига «Труд» газетасининг бош редактори Б. С. Бурков, қурилиш ишчилари касаба союзи Марказий комитети раиси М. И. Борисов ва Коломна паровозсозлик заводи ишчилар комитетининг раиси П. И. Синицин сайландилар. (ТАСС).

Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси Ш. Р. Рашидов ҳузурида бўлди

Совет Иттифоқи бўйлаб саёҳат қилаётган Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий Ҳазрат Олийлари 1 июлда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси Ш. Р. Рашидов ҳузурида бўлди.

Ҳазрат Олийларига Эроннинг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси А. Масъуд-Ансорий жаноблари, шоҳнинг генерал адъютанти корпус генерали Яздон Паноҳ, Эрон савдо министри Иброҳим Кошоний, шоҳ саройининг бош церемониймейстери Муҳсин Қорагўзлу ҳамроҳ бўлиб бордилар.

Бўлиб ўтган суҳбатда Ш. Р. Рашидов Ўзбекистоннинг экономикаси ва маданияти ривожланиб бораётганлиги ҳақида сўзлаб берди. Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий пахтанинг ҳосилдорлигини ошириш, ирригация ва энергетика қурилиши соҳасидаги тадбирлар билан айниқса қизиқди.

— Республиканинг муваффақиятлари, — деди шоҳаншоҳ, — мени қойил қолдирмоқда. Ўзбекистон билан танишувимиз бизлар учун фойдали бўлади.

Суҳбатда СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари М. Д. Чубинидзе, СССР Олий Совети Президиуми Секретарининг ўринбосари А. Ф. Горкин, армия генерали В. В. Курасов, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. С. Семенов, СССРнинг Эрондаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси А. И. Лаврентьев, СССР Олий Советининг депутати З. А. Лебедева, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари В. Я. Емцов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси вазифасини бажарувчи Р. Ғ. Ғуломов, СССР Ташқи ишлар министрлиги Протокол бўлими мудирининг ўринбосари К. А. Кочетков ҳозир бўлдилар. (ЎзТАГ).

Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий ва малика Сурайё Паҳлавийнинг Ўзбекистонда бўлиши

Ўзбекистонга келган Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий, малика Сурайё Паҳлавий ва уларнинг ҳамроҳлари 1 июлда республиканинг ва Ўзбекистон пойтахтининг ҳаёти билан танишдилар.

Эрталаб, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси Ш. Р. Рашидов ҳамроҳ бўлган ҳолда, қадрли меҳмонлар автомашиналарга тушиб, шаҳар бўйлаб сайр қилдилар. Улар шаҳарнинг диққатга сазовар бўлган жойлари билан танишганларидан кейин Тошкент тўқимачилик комбинатига бордилар. Корхона директори Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати С. И. Комков қисқа суҳбатда комбинатнинг тарихи тўғрисида, газлама ишлаб чиқариш миқёслари, тўқимачиларнинг кундалик меҳнатлари тўғрисида сўзлаб берди.

С. И. Комков меҳмонларнинг саволларига жавоб қайтариб, Совет Иттифоқи тўқимачилик саноатининг энг йирик корхонаси бўлган комбинат ҳар суткада 700 минг метр газлама ва бир миллионга яқин ғалтак ип ишлаб чиқараётганлигини айтди. У комбинатда ишчиларнинг меҳнат шароитларини, уларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш соҳасида катта ишлар қилинаётганлиги тўғрисида ҳам сўзлаб берди.

Ҳурматли меҳмонлар корхонанинг асосий ишлаб чиқариш участкаларини кўздан кечирдилар. Улар читга гул босиш фабрикасида ишлаб чиқарилаётган газламаларнинг нусхалари билан қизиқиб танишдилар.

Эрон шоҳаншоҳи комбинатдан жўнаб кетар олдидан ўзига бу корхона ёққанлигини айтди. У, жумладан, комбинатнинг техника билан юксак даражада таъминланганлиги унинг хусусияти эканлигини, комбинатда ишлаб чиқаришни автоматлаштириш кенг амалга оширилаётганлигини, бу эса оз сонли ишчиларга кўп станокларни бошқариб туриш имкониятини берганлигини айтди.

Меҳмонлар Тошкент билан танишишни давом эттириб, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида бўлдилар. Академия президенти Т. З. Зоҳидов Эрон шоҳаншоҳини табриклаб, республиканинг миллий маданияти гуллаб яшнаганлиги ҳақида, республиканинг саноатини, қишлоқ хўжалигини ва унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни янада юксалтириш учун олиб борилаётган курашда актив қатнашаётган ўзбек олимларининг фаолияти тўғрисида, пахта ҳосилини узлуксиз ошириб бораётган пахтакорлар билан олимларнинг алоқалари тўғрисида сўзлаб берди. Эрон шоҳаншоҳига ўзбек шарқшуносларининг хилма-хил фаолияти ҳақида, жумладан, Эрон маданиятини ўрганиш соҳасида кўпгина ишларни қилаётганликлари тўғрисида ҳам ахборот берилди.

Эрон давлатининг бошлиғи ахборот учун ташаккур изҳор қилиб, ўзбек олимларининг муваффақиятлари мақтовга арзийди деди.

— Мен аминманки, — деди Эрон шоҳаншоҳи, — сизнинг маданият марказларингиз Эрон олимлари билан алоқа боғлайдилар ва биз ўзаро иш тажрибаларини алмашлаб турармиз.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясини келиб кўрганлиги тўғрисида эсдалик юзасидан Эрон шоҳаншоҳига Шарқнинг атоқли олими Абу Али ибн Синонинг рус ва ўзбек тилларида нашр этилган «Ал-қонун»нинг икки томи, шунингдек Фанлар академиясининг Шарқшунослик институтида сақланаётган шарқ қўлёзмаларининг уч томлик каталоги совға қилиб тақдим этилди.

Меҳмонлар Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози билан танишишга кўп вақт бағишладилар. Улар билан биргаликда бу колхозда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раиси С. К. Камолов ҳам бўлди.

Колхоз раиси А. Матқобулов шоҳаншоҳни ва маликани колхознинг ишлаб чиқариш фаолияти якунлари билан таништирди. Бу якунлар коллектив хўжаликнинг ғоят катта афзалликларини кўрсатиб беради. «Қизил Ўзбекистон» колхози 26 йил мобайнида ўз экин майдонини 11 баравардан зиёдроқ кенгайтирган ва дала ишларини кенг механизациялаш ҳамда юксак агротехникани амалга ошириш асосида пахта ҳосилини 3,5 баравар оширган, ҳосилни гектарига 36,9 центнергача етказган. Колхоз ташкил қилинган биринчи йилда ҳар бир меҳнат кунига 2 сўм пул ва бир килограмм дон берилган бўлса, ўтган йили колхозда ҳар бир меҳнат кунига 18 сўм пул ва 2,7 килограмм дон тўланган.

Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий пахтачилик агротехникаси, далаларни комплекс ишлашда қўлланилаётган машиналарнинг тузилиши тўғрисида кўпгина савол берди. Сўнгра у колхознинг механизациялаштирилган чорвачилик фермасини ва пахта далаларини кўрди.

Ўн учинчи бригаданинг участкаларидан бирида Эрон давлат бошлиғи квадрат-уялаб жойлаштирилган ғўза қатор ораларини узунасига-кўндалангига культивация қилаётган тракторларнинг ишини кузатиб турди. Шоҳаншоҳ трактор культиваторини кўздан кечирди, экинларни механизация усулида ишлашнинг афзалликлари тўғрисида бригада бошлиғи Ш. Мусаев билан суҳбат қилди.

Колхозда меҳмонлар болалар боғчасини ва меҳмонхонани ҳам кўздан кечирдилар.

Колхоз правлениеси қадрли меҳмонлар шарафига зиёфат берди. Зиёфат вақтида Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий Совет-Эрон дўстлиги шарафига қадаҳ кўтарди.

Кечқурун Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий Ҳазрат Олийлари, малика Сурайё Ҳазрат Олиялари ва уларнинг ҳамроҳлари Навоий номидаги Ўзбек давлат опера ва балет театридаги катта концертда ҳозир бўлдилар. Концерт бошланиши олдидан Эрон, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат гимнлари ижро этилди. Театрда ҳозир бўлган томошабинлар меҳмонларни давомли қарсаклар билан табрикладилар. Республиканинг маданият ходимлари номидан театр директори Т. Жумаев эронлик меҳмонларни табриклаб қисқа нутқ сўзлади.

Биринчи бўлим тамом бўлиши билан Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий ва малика Сурайё Ўзбекистон ССР маданият министри А. М. Қўчқоров ҳамроҳ бўлган ҳолда саҳнага чиқиб, Ўзбекистон санъат усталарига бу яхши концерт учун ташаккур изҳор қилдилар. Шоҳаншоҳ ва малика театрнинг етакчи артистларига гулдасталар тақдим этдилар. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидов ҳузурида Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий ва малика Сурайё Паҳлавий шарафига зиёфат

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидов 1 июлда Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий ва малика Сурайё Паҳлавий шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда шоҳаншоҳ Муҳаммад Ризо Паҳлавий Ҳазрат Олийлари ва малика Сурайё Паҳлавий Ҳазрат Олиялари, шунингдек уларнинг ҳамроҳлари Эрон Савдо министри Иброҳим Кошоний, сенатор Муҳаммад Саид, генерал адъютант Яздон-Паноҳ, шоҳ саройининг бош церемониймейстери Муҳсин Қорагўзлу, сенатор, корпус генерали Жаҳонбоний, дивизия генерали Аядий, мажлис депутати Теҳрон университетининг профессори Ҳамид Аҳий, сарой егермейстери Абулфатҳ Отабе, шоҳнинг граждан адъютанти Ардашер Зоҳидий, шоҳ гвардиясининг бошлиғи бригада генерали Неъматулла Носирий, малика Ҳазрат Олияларининг маҳрамлари Аълам хоним, Яздон-Паноҳ хоним ва Ҳайди Қорагўзлу хоним ҳозир бўлдилар.

Меҳмонлар орасида Эроннинг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси А. Маъсуд Ансорий жаноблари рафиқаси билан бирга, Элчихонанинг ҳарбий атташеси бригада генерали И. Вали бор эди.

Зиёфатда совет томонидан Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. А. Муҳиддинов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси С. К. Жамолов, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари М. Д. Чубинидзе, СССР Олий Совети Президиуми Секретарининг ўринбосари А. Ф. Горкин, армия генерали В. В. Курасов, армия генерали А. А. Лучинский, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. С. Семёнов, СССРнинг Эрондаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси А. И. Лаврентьев, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари З. Р. Раҳимбобоева, СССР Олий Советининг депутатлари З. А. Лебедева, Т. З. Зоҳидов, С. Нуриддинов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари В. Я. Емцов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. Н. Рудин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети ташқи ишлар комиссияси раисининг вазифасини ижро этувчи Р. Ғ. Ғуломов, Ўзбекистон ССР министрлари Й. Б. Бобожонов, С. Зиёмов, И. Қ. Қодиров, Ф. Қ. Қўқонбоев, А. М. Қўчқоров, М. Й. Йўлдошев, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари: Б. Г. Мирзабеков, С. И. Комков, Ҳ. Носирова, И. А. Раҳимов, Қ. Р. Рўзметов, М. Турғунбоева, С. С. Черник, СССР Ташқи ишлар министрлиги Протокол бўлими мудирининг ўринбосари К. А. Кочетков, меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Ҳ. Р. Мусахонова, Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диния назорати раисининг ўринбосари қози Зиёвуддин Бобохонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети аппаратининг масъул ходимлари, фан ва маданият арбоблари, Эрон ва совет журналистлари ҳозир бўлдилар.

Зиёфат вақтида дўстона нутқлар сўзланди.

Ш. Р. Рашидов меҳмонларни табриклаб, Эрон шоҳаншоҳининг СССРга келиши ҳар иккала қўшни мамлакат ўртасидаги дўстона муносабатларни мустаҳкамлаш учун катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Тинч ижодий меҳнат билан шуғулланаётган Ўзбекистон меҳнаткашлари, — деди Ш. Р. Рашидов, — барча халқлар билан дўст бўлиб яшашни астойдил истайдилар. Улар талантли ва меҳнатсевар эрон халқига муҳаббат билан қарайдилар, эрон халқининг маданиятини ҳурмат қиладилар. Улар Эрон билан СССР ўртасидаги дўстлик ҳар иккала мамлакат манфаатлари йўлида мустаҳкамланади ва ривожланади, деб ишонадилар.

Ш. Р. Рашидов Эрон шоҳаншоҳи Ҳазрат Олийлари ва малика Ҳазрат Олияларининг соғлиғи учун, талантли ва меҳнатсевар эрон халқининг соғлиғи учун қадаҳ кўтарди.

Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий жавоб нутқида эрон халқи, эрон маликаси ва шахсан ўзига нисбатан айтилган самимий сўзлар учун миннатдорчилик билдирди.

— Биз, — деди Эрон давлатининг бошлиғи, — гўзал пойтахтингизда бўлган қисқа вақт ичида сизларнинг ютуқларингиз билан танишиб чиқиш имкониятига эга бўлдик. Биз тўқимачилик комбинатида, Фанлар академиясида, колхозда мамлакатингизнинг юксалганлиги тўғрисида аниқ тасаввур олдик. Сизнинг қўшнингиз бўлган Эрон бу муваффақиятлар билан қувонади. Биз, мамлакатимизнинг ўз тараққиётида дунёдаги илғор мамлакатлар даражасига етиб олишига ҳаракат қиламиз ва шуни умид қиламиз.

Эрон шоҳаншоҳи Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси ва Ўзбекистон ҳукумати аъзоларининг соғлиғига, ўзбек халқининг бахти ва муваффақиятлари шарафига, Эрон билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстона муносабатларни мустаҳкамлаш шарафига қадаҳ кўтарди.

Ўзбек халқи одатига кўра, ҳурматли меҳмонларга — Эрон давлатининг бошлиғига, унинг рафиқасига ва уларнинг ҳамроҳларига ўзбек миллий кийимлари ҳадя қилинди.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди. (ЎзТАГ).

Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий ва малика Сурайё Паҳлавий Тошкентдан жўнаб кетдилар

Совет Иттифоқи бўйлаб саёҳат қилаётган Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий Ҳазрат Олийлари, малика Сурайё Паҳлавий Ҳазрат Олиялари ва уларнинг ҳамроҳлари 2 июль эрталаб Тошкентдан Сухумига учиб кетдилар.

Эрон, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР Давлат байроқлари билан безатилган Тошкент аэродромида қадрли меҳмонларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси Ш. Р. Рашидов, республика Министрлар Совети Раиси С. К. Камолов, армия генерали А. А. Лучинский, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари В. Я. Емцов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети ташқи ишлар комиссияси раиси вазифасини бажарувчи Р. Ғ. Ғуломов, республика Фанлар академиясининг президенти Т. З. Зоҳидов, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари Й. Б. Бобожонов, С. Зиёмов, М. Исомиддинов, И. Қ. Қодиров, А. М. Қўчқоров, И. А. Раҳимов, Қ. Р. Рўзметов, А. И. Шкуратов, шаҳар жамоатчилигининг вакиллари, журналистлар кузатиб қолдилар.

Аэродромда фахрий қоровул қўйилган эди ва Эрон, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат гимнлари ижро этилди. Меҳмонларга гулдасталар тақдим қилинди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидов шоҳаншоҳ билан, малика билан ва уларнинг ҳамроҳлари билан хайрлашиб уларга қарата нутқ сўзлади. У ўз нутқида, барча совет кишиларидек, Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам ҳамма мамлакатлар билан, шу жумладан қўшни Эрон давлати билан ҳам дўстона муносабатлар ўрнатилишини тилайдилар, деб уқтириб ўтди. Ш. Р. Рашидов шоҳаншоҳга ва маликага ўзбек халқи номидан сиҳат-саломатлик ва турмушларида муваффақиятлар тилади.

Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий жавоб нутқида бундай дейди:

— Ўзбекистон республикасининг президенти жаноблари! Эрон маликаси ва шахсан мен ўз номимиздан ҳамда ўз ҳамроҳларимиз номидан сизларга гўзал Тошкент шаҳрингизда бизларни чин кўнгилдан самимий кутиб олганлигингиз учун ташаккур изҳор қиламиз. Сиз жуда тўғри айтиб ўтганингиздек, дунёдаги ҳамма халқлар, ва айниқса қўшнилар тотув ва дўст бўлиб яшашлари лозим. Эрон билан Совет Иттифоқи, жумладан бизнинг қўшнимиз бўлган республикангиз ўртасидаги дўстлик ва яхши муносабатдан ҳам яхшироқ ҳеч нарса бўлиши мумкин эмас. Афсуски, биз сизларнинг муваффақиятларингиз билан яхшироқ танишмоқ учун бу ерда кўпроқ туролмадик. Аммо биз имкони борича сизларнинг муваффақиятларингизни, халқингизнинг ижодий фаолиятини тушуниб олдик. Мен сизларни ана шу муваффақиятларингиз ва ютуқларингиз билан қутлайман ҳамда шахсан сиз президент жанобларига ва бутун ўзбек халқига янада каттароқ муваффақиятлар тилайман, ҳамма истак ва орзуларингизга эришишингизни тилайман. (ЎзТАГ).

Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий ва малика Сурайё Ўзбекистон ва унинг пойтахти ҳаёти билан танишдилар. **Суратда:** (чапдан) 1. Эрон шоҳаншоҳи **Муҳаммад Ризо Паҳлавий** Тошкент тўқимачилик комбинатида. 2. Эрон шоҳаншоҳи **Муҳаммад Ризо Паҳлавий** Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида. 3. Эрон шоҳаншоҳи **Муҳаммад Ризо Паҳлавий** Тошкентдан жўнаб кетиш олдидан Тошкент аэродромида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Ш. Р. Рашидов** билан хайрлашмоқда.

И. Глауберзон фотолари.

Ғўза парваришида июль ойининг ҳар бир кунидан унумли фойдаланайлик!

Ўртасарой районининг пахтакорлари мўл ҳосил етиштириш мақсадида социалистик мусобақани ҳар томонлама кучайтириб, ғўза парваришини уюшқоқлик ва бирдамлик билан ўтказаётирлар. Мусобақада «Полярная звезда» колхозининг ўртоқ Ғулом Баётов бошлиқ бригада аъзолари ғолиб чиқиб, ғўза парваришида бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Улар бу йил 63 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 36 центнердан ҳосил етиштириш учун астойдил меҳнат қилаётирлар. **Суратда:** ўртоқ **Ғулом Баётов.**

Ҳ. Ҳайитмуҳамедов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Механизаторлар ташаббуси

Оҳангарон районидаги 1-МТС зонасида икки колхозда пахта етиштирилади. Жумладан, Каганович номли колхозда 500 гектар, Куйбишев номли колхозда 670 гектар ерга чигит экилган бўлиб, ҳозир ҳар иккала колхозда ҳам ғўза парвариши қизғин давом этмоқда. Бу колхозларда хизмат қилаётган механизаторлар колхозчилар билан бир сафда туриб, мўл ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Улар 862 гектар майдонда ғўзани машина билан ягана қилдилар. 1270 гектар ерда ғўзани икки марта культивация қилиб, 450 гектар ерда учинчи марта культивация ўтказдилар. Шу жумладан 909 гектар майдонда ғўза қатор оралари кўндалангига ишланди.

Механизаторлар Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг «Июль ойида ғўза парваришини кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини ғоят мамнуният билан кутиб олиб, ҳозир ғўза парваришини янада қизитиб юборишга аҳд қилдилар.

Механизаторлар ғўза ўсган сари қатор ораларини ишлаш тобора мураккаблашиб боришини ҳисобга олиб, бундан кейин ғўзани ўз вақтида сифатли парвариш қилиш билан бирга ҳар бир тупнинг сақланиб қолиши ва унда мўл ҳосил тўпланиши, айниқса муҳим эканлигини кўзда тутиб ишламоқдалар. Механизаторлар шу кунларда ғўзани озиқлантириш, суғориш ва қатор ораларини ишлашни бир-бири билан тўғри боғлаб бориш зарурлигини эътиборга олиб, ҳар бир кундан унумли фойдаланмоқдалар. Улар 20 июлгача ҳамма майдонлардаги ғўзаларни охирги озиқлантиришни тугатиш, август ойигача ғўзани асосий парваришдан чиқаришга қарор қилдилар.

Ғўза парваришида Каганович номли колхозда ишлаётган универсалчилардан А. Ғафуров, Э. Қурбонов, Куйбишев номли колхозда хизмат қилаётган С. Султонов, Б. Ҳунаров ўртоқлар айниқса маҳорат кўрсатмоқдалар.

Г. ЗОКИРОВ,
1-МТС партия ташкилотининг секретари.

☆ ☆ ☆

Ғўза мириқиб сув ичади

Ўртоқ Сиддиқ ота Жумантоев Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг кекса, энг тажрибали сувчисидир. Бу сувчи суғориш бошланишиданоқ даладан айланиб кета олмайди. У колхознинг ўртоқ А. Хожиев бошлиқ бригадасининг 1, 2 ва 3- звеноларида навбати билан ғўзаларни суғориб юради. Мўл ҳосил етиштиришда суғоришнинг нақадар катта аҳамиятга эга эканлигини билган Сиддиқ ота ҳар бир туп ғўзанинг аҳволини беш қўлдек билади деса мумкин.

Агитатор Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг ғўзани июль ойида парвариш қилиш тўғрисидаги қарорини ўқиб берганида уни Сиддиқ ота жуда қунт билан эшитди.

— Июль ойида кунларнинг исиб кетиши кутилади, дейилади қарорда. — дейди ота. — Бу тўғри гап. Кун ҳам исийди, ғўза ҳосил тўплаш учун ердан ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ озиқ олади. Бунинг учун у сувга айниқса муҳтож бўлади. Қарорда, ғўзани тобида суғорилсин, ғўзани кечаси суғоришни ташкил қилишга алоҳида эътибор берилсин, деб кўрсатма берилган. Бу жуда тўғри гап. Ғўзани пала-партиш суғориш ярамайди. У ҳолда унинг сувга ё тўймай қолиши, ё сувга бўкиб қолиши мумкин. Ҳар иккала ҳолда ҳам ҳосилга путур етади. Бир пайкалга сув қўйдингми, ўша пайкалдаги ғўзалар тамом сувдан чиқмагунча даладан кетмаслик, ҳар бир эгатнинг боши ва этагига кўз-қулоқ бўлиб туриш керак. Шунда ғўза мириқиб сув ичади.

Партиямиз қароридан руҳланган ўртоқ Жуматоев сувдан ўз вақтида тўла фойдаланиш, суғориш техникасини янада такомиллаштириб, кунига 3 гектар ер ғўзасини сувдан чиқариш мажбуриятини олди.

Ғ. ҚЎЗИЕВ.

1400 гектар ғўзани парвариш қилиш учун

Октябрь район Охунбобоев номли колхозда 8 йилдан бери универсалчилик қилиб келаётган ўртоқ Б. Темиров ҳозиргача 629 гектар майдондаги ғўза қатор ораларини культивация қилди. Шу билан бирга у ғўзани озиқлантириш, эгат олиш ишларини ҳам бажармоқда.

Колхознинг ўртоқ Темиров ишлаётган 9, 10, 11-бригадаларида ҳозир ёппасига гуллаётган ва айрим жойларда кўсак тугаётган ғўзалар универсалчининг экин парваришига қандай зўр муҳаббат қўйганлигини кўрсатиб турипти. Қатор ораларида биронта ҳам бегона ўт кўринмайди. Яганадан кейин далада қанча туп қолдирилган бўлса уларнинг деярли биттаси ҳам хато бўлмасдан ўсмоқда.

Ғўзани июль ойида парвариш қилиш тўғрисида партиямиз қарорини ўқиб чиққан ўртоқ Темиров ўз имкониятини тўла ҳисобга олди.

— Менинг миррам,—дейди Темиров,— 1400 гектар. Мен ғўза парвариши охиригача қатор ораларини ишлаш, эгат олиш, озиқлантириш, зараркунандаларга қарши кураш ишларини бажариб, бу йил 1400 гектар ерни ишлаб бераман.

Д. СОДИҚОВ.

Намуна бўлмаётганлар

Шундай колхозлар ҳам борки, бу хилдаги колхозларда раҳбарларнинг оила аъзолари дала ишларига бевосита қатнашиб, мўл ҳосил учун муносиб ҳисса қўшишни ўзларига «эп» кўрмайдилар. Бундай фактни Оққўрғон районидаги Охунбобоев номли колхозда кўрдик. Колхоз раиси Маҳкам Пўлатов, ҳосилот Маҳмуд Муҳаммадалиевларнинг хотинлари шу вақтгача битта ҳам меҳнат куни ишламаганлар. Улар далада меҳнат қилаётган колхозчилар ёнидан ўтиб, тўйларга, ҳар хил зиёфатларга борадилар.

Колхозда юз берган шу аҳволни район комсомол комитети юборган рейд бригадаси аниқлаб келди. Бу тўғрида районда вақти-вақти билан чиқиб турадиган «Крокодил колхоз далаларида» деган молнияда танқидий материал босилиб чиқди. Шундан кейин ҳам колхоз раҳбарлари пинакларини бузмай, ўз оила аъзоларини дала ишларига қатнаштириш юзасидан ҳеч қандай чора кўрмаётирлар. Улар мўл ҳосил етиштириш соҳасида бошқаларга намуна бўлмаётирлар.

(Мухбир хабаридан).

КОЛХОЗ РАИСИ — Нега сизнинг хотинингиз ишга чиқмаяпти?
ҲОСИЛОТ — Менинг хотиним ишга чиқадиган бўлса, сизнинг хотинингиз зерикиб қоладида...

М. Воробейчиков чизган расм.

Ғўза парваришига масъулиятсизлик билан қаралмоқда

Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли колхозда 700 гектар пахта майдонининг 40 гектарида чигит тўла униб чиқмаган. Ғўзалар ҳаддан ташқари сийрак бўлиб қолган. Иш ҳатто шу даражага бориб етдики, ўртоқ Ирисмат Иброҳимов бошлиқ бригадада олти гектар ерга 19 июнда чигит экилди...

Шу бригаданинг 9 гектар ерига азотли ўғит солиниб, 10 кунгача суғорилмасдан турди. Ниҳоят суғориш ҳам бошланди. Аммо талабчанлик ва контроллик бўлматанидан сувчилардан Содиқ Парпиев, Юнус Қаҳҳоров ўртоқлар 9 гектар ерни беш кун давомида ҳам сувдан чиқара олганлари йўқ.

Бригаданинг 12,5 гектар еридаги ғўзаларни ёввойи ўт босиб кетган. 1-МТС-нинг ёнидаги 30 гектарли майдонда квадрат-уялаб ўстирилаётган ғўзаларнинг катта йўл томонидагиси бирмунча дуруст парвариш қилинаётган бўлса ҳам ичкари томондаги ғўзаларни ғумай босиб кетган.

Шунга ўхшаш ўртоқ Адашбой Жонишбоев бошлиқ бригадада 10 гектар, ўртоқ Дусаров бошлиқ бригадада 6 гектар майдонда ғўзалар сийрак бўлиши билан бирга уларни ўт босиб кетган. Ўртоқ Жонишбоев бригадасида олди ғўзалар шоналаган бўлса ҳам ҳали ягана қилинмаган пайкаллар бор. Бу бригадада ғўзалар суғоришдан кейин вақтида культивация қилинмаётир. Шунинг учун кўпгина жойда кесак кўчиб, ғўза илдизлари очилиб қолмоқда.

Ғўзани озиқлантириш ишига ғоят масъулиятсизлик билан қаралмоқда. Ўртоқ Дусаров бошлиқ бригадага бундан икки ой илгари келтирилган 4 тонна суперфосфат йўлга ағдарилиб оёқ ости қилиб қўйилган. 6 тонна азотли ўғит қаровсиз қолгани учун ҳозир айрим шахслар томонидан талон-торож қилинмоқда. Афсуски, ғўзаларни озиқлантириш зарур бўлган бир вақтда бу ўғитлардан фойдаланиш ҳеч кимнинг эсига келмайди.

Колхозда меҳнат тўғри ташкил этилмаган. Нормаларнинг бажарилиши, ишнинг сифати ҳеч ким томонидан текширилмайди. Колхозчиларни рағбатлантириш, айниқса улар учун далада қулай маданий-маиший ва дам олиш шароити яратиб бериш каби тадбирлар амалга оширилмаган. Биронта бригаданинг дала шийпони жиҳозланмаган, далада иссиқ овқат ҳам ташкил этилмаган. Шунинг учун колхозчилар овқатланиш учун уйларига бориб, кўп вақтларини бекорга ўтказишга мажбур бўлаётирлар.

Колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар ҳам олиб борилмаётир. Партия ташкилотининг рўйхатида бир қанча агитаторларнинг номлари ёзиб қўйилган. Лекин амалда уларнинг ишлаётганлари ҳеч кимга сезилмайди. Чунки партия ташкилоти агитаторлар ишини ташкил этишга, уларга раҳбарлик қилишга ҳеч қандай эътибор бермай келаётир.

Колхозда механизация воситаларидан фойдаланиш ҳам қониқарсиз аҳволда. Ўртоқ Ҳабибуллин ҳайдаётган универсал передоги синган учун 4 кун бекор ётган. СУЗлар ҳам бузилиб, деярли ишлатилмай қўйилган. Шу кунларда мўл ҳосил тақдири ҳал этилади. Колхоз раҳбарлари ғўза парваришини ҳар томонлама кучайтириш, орқада қолаётган ғўзаларнинг ривожланишини тезлатиш чораларини кўришлари керак эди. Бироқ уларнинг бу масалалар билан жиддий равишда бош қотиргилари келмаётир.

Яқинда колхоз комсомолларининг умумий йиғилиши бўлиб ўтди. Улар колхоздаги аҳволни муҳокама қилиб, колхоз правлениесига ёрдам беришга қарор қилдилар. Ғўза парваришини тезлатиш учун бевосита далада ишлайдиган комсомол группалари ташкил этдилар. Бироқ комсомолларнинг бу ташаббуси колхоз правлениеси томонидан қўллаб-қувватланмади.

Колхоз партия ташкилотининг 9 июнда бўлиб ўтган йиғилиши олти соат давом этиб. ғўза парваришининг бориши масаласи муҳокама қилинди. Расмият юзасидан бир қанча тадбирлар белгиланиб қарор қабул қилинди-ю, лекин бунда ҳам комсомоллар ташаббуси тўғрисида бир оғиз сўз айтилмади.

Биз Ленин номли колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг ғўза парваришида нима учун шунчалик бўшашувчиликка йўл қўяётганликларига ҳайронмиз. Қани, Ўрта Чирчиқ район партия ва совет ташкилотлари Ленин номли колхоздаги аҳволга қандай баҳо берар эканлар?

Т. УММАТАЛИЕВ,
колхоз аъзоси.

СССР Ташқи ишлар министри Д. Т. Шепиловнинг Грецияда бўлиши

АФИНА, 30 июнь. (ТАСС). Кеча Греция бош министри Караманлис СССР Ташқи ишлар министри Д. Т. Шепиловни қабул қилди. Улар ўртасида узоқ вақт давом этган суҳбат бўлди. Суҳбат вақтида иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларга доир масалалар ҳамда бошқа проблемалар юзасидан фикр олишилди.

Суҳбат вақтида СССРнинг Грециядаги элчиси М. Г. Сергеев ҳозир бўлди.

Суҳбатдан кейин Греция бош министри Караманлис СССР Ташқи ишлар министри Д. Т. Шепилов шарафига зиёфат берди. Зиёфат вақтида фикр олишиш давом этди.

29 июнь кечқурун СССРнинг Грециядаги элчиси М. Г. Сергеев СССР Ташқи ишлар министри Д. Т. Шепилов шарафига қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида Греция бош министри Караманлис, ташқи ишлар министри Авероф, бош министр ҳузуридаги министр Цацос, маориф министри Левандис, савдо ва саноат министри Папалигурас, савдо флоти министри Котиадис, меҳнат министри Бурниас, грек партияларининг бошлиқлари ва кўзга кўринган арбоблари Венизелос, Папандреу, Карталис. Сарафис, Папаполитис. Стефанопулос, Цалдарис, Маркезинис, Франция, Англия, АҚШ, Миср ва бошқа мамлакатларнинг элчилари, Болгария, Чехословакия, Венгриянинг дипломатик ходимлари, савдо ваколатхоналарининг ходимлари, савдо-саноат доираларининг вакиллари, Афина ва Пирей шаҳарларининг мэрлари, Греция-Совет жамиятининг раиси профессор Дзонис, маданият арбоблари, касаба союз арбоблари, грек ва чет эл журналистлари—ҳаммаси бўлиб 700 дан ортиқ киши ҳозир бўлди.

Қабул маросими эркин ва самимий вазиятда ўтди.

Мисрда янги ҳукумат тузилди

ҚОҲИРА, 30 июнь (ТАСС). Илгари хабар берилганидек, Миср Республикасининг президенти сайланганлиги муносабати билан ва Мисрнинг янги конституциясига мувофиқ 25 июнда Мисрнинг илгариги ҳукумати истеъфо берди. Бу ерда эълон қилинишига қараганда, ҳукумат бошлиғи ҳисобланган республика президенти Жамол Абдил Носир янги ҳукумат тузган.

Хабар берилишича, янги ҳукуматнинг министрлари 1 июлда республика президенти олдида қасамъёд қиладилар.

Ғарбий Германияда инглиз ҳарбий самолёти ҳалок бўлди

БОНН, 30 июнь (ТАСС). 28 июнда машқ қилиш учун учиб юрган вақтда «Глостер-метеор» типидаги инглиз реактив қирувчи самолёти Бонн устида портлади. Газеталарнинг ёзишича, бу Бонн районида юз берган иккинчи ҳаво ҳалокатидир. Ўтган йил куз фаслида иккита инглиз ҳарбий самолёти ҳавода тўқнашган эди. Бундестагнинг социал-демократик фракцияси ГФР ҳукуматига мурожаат қилиб, Ғарбий Германия шаҳарлари устида ғарбий давлатлар ҳарбий самолётларининг учиб юришларини тўхтатишга эришишни талаб қилган.

ГДР Министрлар советининг қарори

БЕРЛИН, 30 июнь. (ТАСС). ГДР бош министри ҳузуридаги матбуот бўлимининг хабарига қараганда, Германия Демократик Республикасининг Министрлар совети қарор қабул қилган. Қарорда бундай дейилади:

Халқаро муносабатларнинг юмшаши тинчликни таъминлаш ва мустаҳкамлаш соҳасидаги энг муҳим вазифа сифатида қуролсизланиш ҳақидаги масалани биринчи ўринга қўймоқда. Совет Иттифоқи ва халқ демократияси мамлакатларининг ўз қўшинлари сонини камайтирганликлари ялпи қуролсизланиш бемалол мумкин эканлигини кўрсатди ва халқларнинг бутун дунёда тинчликни сақлаш мумкинлигига бўлган ишончини оширди.

Немис халқига Европада тинчликни сақлаш соҳасида айниқса катта масъулият юклатилган. Ғарбий Германияда герман милитаризмининг тикланиши халқаро кескинлик ана шундай юмшаб бораётган шароитга асло тўғри келмайди. Шунинг учун иккала герман давлати ўртасида қўшинлар сонини камайтириш тўғрисида, немислар юртида атом қуроли жойлаштиришни таъқиқлаш тўғрисида, умумий ҳарбий мажбурият жорий қилишдан воз кечиш тўғрисида музокаралар олиб бориш йўли билан бир нарсага, яъни тинчликни таъминлаш ишига немислар томонидан ҳисса қўшиш зарур. Бундай тинчликсеварлик акти Германияни демократик асосда қайтадан қўшишга ҳам ёрдам берган бўлур эди.

Германия Демократик Республикасининг Министрлар совети Европа халқлари олдидаги ўз масъулиятини назарга олиб ва иккала герман давлати ўртасида битимга келиш ишини осонлаштириш мақсадида қарор қилади.

1. 120 минг киши миқдорида белгиланган миллий халқ армиясининг сони 30 минг киши камайтирилсин.

2. Миллий халқ армиясининг умумий сони 90 минг киши миқдорида белгилансин.

3. Миллий халқ армиясининг сонини камайтириш натижасида бўшаган материаллардан ва маблағлардан халқ хўжалигида тинч қурилишга сарфлансин.

4. Миллий халқ армияси кўнгиллиларни қабул қилиш йўли билан тўлдирилади.

5. Миллий мудофаа министри бу қарорни амалга ошириш юзасидан зарур буйруқ ва фармойишлар чиқаради.

ПОЛЬША ЖАМОАТЧИЛИГИ ПОЗНАНДАГИ ПРОВОКАЦИЯНИНГ ТАШКИЛОТЧИЛАРИНИ ЖУДА ҚАТТИҚ ҚОРАЛАМОҚДА

ВАРШАВА, 30 июнь (ТАСС). Польша матбуоти империалистлар агентларининг Познандаги провокациясидан поляк халқи кенг доираларининг бениҳоя ғазабланганлиги ҳақида ёзмоқда.

Бир группа провокаторлар, деб ёзади «Трибуна люду» газетаси, иқтисодий қийинчиликлар натижасида Познандаги баъзи корхоналарда рўй берган норозиликдан фойдаланиб. давлатга қарши намойиш ва кўчаларда қонли тартибсизликлар уюштирдилар.

Душман, деб ёзади газета, мамлакатда халқ хўжалигининг ривожланишига бу хил қонли авантюра билан тўсқинлик қилмоқчи бўлиб уринди. Провокаторлар ҳаётимизнинг ҳар бир соҳасида аҳволни ёмонлаштиришни истайдилар, чунки ишчилар синфининг аҳволи қанчалик ёмон бўлса, Польшанинг аҳволи қанчалик ёмон бўлса, халқ ҳокимиятини душман кўрган кишилар учун, помешчик-капиталистик тартибларнинг тикланиши ҳақида ҳаёл сураётган кишилар учун шунчалик яхшидир... Партия, ҳукумат, бутун мамлакатимиз ўз йўлидан қайтмайдилар. Биз саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулоти ишлаб чиқаришни кўпайтириш йўлидаги куч-ғайратимизни сусайтирмаймиз, балки аксинча, бу соҳадаги ғайратни оширамиз. Бу—ҳар биримизнинг фаровонлигимизни оширадиган бирдан-бир йўлдир. Польшанинг қудратини оширадиган ва уни гуллабяшнатадиган бирдан-бир йўлдир.

Шу кунда биз, ҳаммамиз, — деб ёзади «Жице Варшави» газетаси, — биз ватанпарварлар учун. барча меҳнаткашлар учун тинчлик ва бирлик нақадар зарур эканлигини, ҳаммамиз ва мамлакат учун партия ва халқ ҳокимияти раҳбарлигида ҳаракат бирлиги нақадар зарур эканлигини, душманларнинг кирдикорларига нисбатан ҳушёрлик нақадар зарур эканлигини жуда яхши тушунмоқдамиз.

Душман ўз мақсадига эриша олмайди. У халқимизни биз ҳаммамиз-партиялилар ва партиясизлар биргаликда бораётган қийин йўлдан қайтара олмайди. Бизлар ижтимоий адолат ҳукм сураётган Польшани, ҳамманинг меҳнат қилишини ва фаровон ҳаёт кечиришини таъминлаган Польшани, социалистик Польшани қуриб бўлиш учун шу йўлдан бормоқдамиз.

Уругвай тўқимачилари делегациясининг Ўзбекистонда бўлиши

СССРда меҳмон бўлиб турган Уругвай тўқимачилари делегацияси Ўзбекистон пойтахтида бир неча кун бўлди. Делегацияга Уругвай тўқимачилари ишчи союзининг секретари Эктор Родригес бошчилик қилмоқда.

Меҳмонлар республиканинг ҳаёти билан танишдилар. Улар Тошкент тўқимачилик комбинатида бўлиб, бу ерда бир қанча фабрикаларни ва медицина муассасаларини кўрдилар. Уругвай делегациясининг аъзолари комбинатнинг техника билан мукаммал таъминланганидан ва ишчиларнинг меҳнат қилиши ҳамда дам олиши учун яратиб берилган шароитлардан қойил қолганликларини айтдилар.

«Таштекстильмаш» заводида меҳмонлар энг янги хил тўқимачилик машиналарини ишлаб чиқариш процесси билан танишдилар. Делегация Калинин районидаги Ворошилов номли колхозга ҳам борди.

1 июлда Уругвай тўқимачилари делегацияси Москвага учиб кетди. (ЎзТАГ).

Редактор **З. ЕСЕНБОЕВ.**

ТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/VII да **Евгений Онегин**, 4/VII да **Риголетто.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (Ҳамза номли театрнинг ёзги биносида) — 4/VII да **Азиз ва Санам.**

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» — кундуз ва кечқурун янги поляк бадиий фильми **Кўк крест,** кеч соат 10 да **Макловия.**

«ИСКРА» — кундуз **Ҳодиса,** кечқурун **Муҳаббат нури.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун **Кўк крест,** эрталаб соат 9 ва 11 да **Капитан Грантнинг болалари,** кеч соат 8 яримдан **Муҳаббат нури.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун янги хитой бадиий фильми **Ҳодиса.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН». «УДАРНИК» — **Муҳаббат нури.**

«ИСКРА» (Кафанов номли парк), «ҲИВА» — **Кўк крест.**

Ангрен шаҳридаги «Горняк» клубида
7 ва 8 июлда
М. Горький номли Давлат рус драма театрининг сайёр спектакли
П. Чепрунов асари
СЕН ҚАЙТИБ КЕЛАРСАН!

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРНИНГ ЁЗГИ БИНОСИДА
3 июлда
75 кишидан иборат
ОЗАРБАЙЖОН ДАВЛАТ АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ
янги программада
хайрлашув концерти

Бадиий раҳбар — Озарбайжон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **Ғилмон Салоҳов.**

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар театр кассасида кундуз соат 3 дан сотилади. Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

ЯҚИН ОРАДА
ТОШКЕНТ ТЕЛЕВИЗИОН МАРКАЗИ
ИШГА ТУШИРИЛАДИ.

Телевизор ва антенналарни ўз вақтида сотиб олингиз!

Тошкент универмагида
«ЭКРАН», «КВН-49» МАРКАЛИ
ТЕЛЕВИЗОРЛАР
ХОНАКИ ВА ТАШҚИ ТЕЛЕВИЗИОН АНТЕННАЛАРИ, СТАБИЛИЗАТОРЛАР
сотилмоқда

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136 Пропаганда бўлими — 136 Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048 Маҳаллий ахборот бўлими 135 Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 03760. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1469.